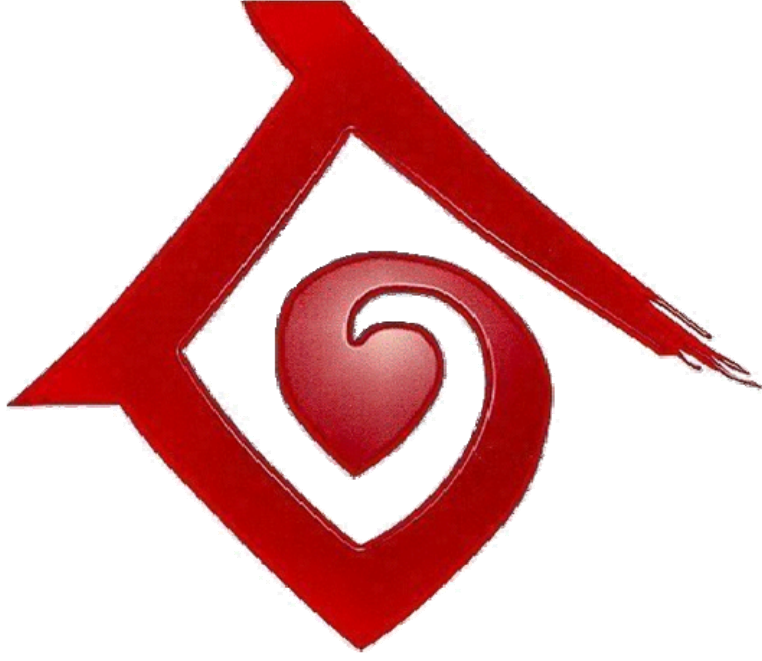

**T.C.
BAŞBAKANLIK
AİLE VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

**STRATEJİK PLAN
2007-2011**

**Mart 2007
Ankara**

BAKAN SUNUŞU

Son eyrek y¼zyılda bilgi ve iletişim teknolojilerinde g¼r¼len baş d¼nd¼r¼c¼ geliŐmelerle ekonominin toplumların hayatındaki yerinin giderek daha fazla ¼nem kazanması gibi fakt¼rler ¼zel sekt¼r kuruluşlarının yanı sıra kamu y¼netiminde de etkinlik ve verimlilik tartıŐmasını sıklıkla g¼ndeme getirmiŐtir. Devletler, kamu kesiminde kaynak israfının ¼nlenmesi ve mevcut kamu kaynaklarının en rasyonel ve verimli Őekilde değerlendirilmesini sağlamak amacıyla kamu y¼netimi anlayıŐlarında bazı deęiŐikliklere gitmek zorunda kalmıŐlardır. Bu çerçevede ¼lkemizde de, kamu y¼netiminin ve devlet eliyle iŐletilen iŐletmelerin rasyonel y¼netilemedięi y¼n¼ndeki eleŐtiriler iŐıęında kamu y¼netimini analiz ve islah çalışmaları her zaman g¼ndemde olmuştur.

H¼k¼metimiz d¼neminde baŐlatılan Kamu Y¼netiminde Yeniden Yapılanma atılımı, kamu kurum ve kuruluŐlarını malı ve insan kaynakları ve çevresel etkenler bakımından ele alarak kamu hizmetlerinin etkinlik ve verimliliğini artırmayı hedeflemektedir.

Kamu Y¼netiminde Yeniden Yapılanma atılımının ¼nemli bir ayağı olan 5018 sayılı Kamu Malı Y¼netimi ve Kontrol Kanunu 2003 yılı sonunda y¼r¼rl¼ęe girmiŐtir. Adı geçen Kanun, ¼lkemizde kamu kurum ve kuruluŐlarında stratejik y¼netime geçilmesini sağlayabilmek amacıyla kurumlara stratejik y¼netimin temeli olan stratejik plan hazırlama zorunluluğunu getirmektedir.

Stratejik y¼netim anlayıŐına g¼re, kamu hizmeti ¼reten kurum ve kuruluŐlar, malı ve insan kaynaklarını gerçekçi bir biçimde tanımladıktan sonra, faaliyetlerinde geleceğe dair tasarım geliŐtirecek; misyon ve vizyon belirleyecek; temel amaç, politika ve ¼ncelikleri Őekillendirecek ve ¼l¼lebilir baŐarı g¼stergeleri oluŐturarak bunları ¼nceden ilan edecektir.

Bakanlığıma bağlı olarak faaliyetlerde bulunan Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel M¼d¼rl¼ę¼, T¼rk ailesinin b¼t¼nl¼ę¼n¼n korunması, g¼çlendirilmesi ve sosyal refahının artırılması amacıyla ulusal ve uluslararası d¼zeyde bilimsel araştırmalar yapmakta ve yaptırmaktadır. Genel M¼d¼rl¼ę¼m¼z ayrıca, sosyal sorunların tespiti ve öz¼m¼ne y¼nelik olarak da araştırmalar yapmak ve projeler geliŐtirmekle g¼revlidir.

Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel M¼d¼rl¼ę¼, Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Y¼netmelik Ekinde yer alan Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya GeçiŐ Takvimi'nde, planlarını 31.12.2006 tarihine kadar bitirerek DPT'ye teslim edecek olan I. Grup'taki kamu kurumları arasında sayılmıŐtır. Genel M¼d¼rl¼ę¼m¼z, belirlenen tarih dilimi içinde ve stratejik planlama mevzuatına uygun olarak 2007-2011 yılları arasını kapsayan ilk stratejik planının hazırlık çalışmalarını tamamlamıŐtır.

Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel M¼d¼rl¼ę¼'n¼n stratejik planının hazırlanmasında emeği geçen Kurum çalıŐanlarına teŐekk¼r eder, planın Kurum faaliyetlerinde baŐarı sağlamasını ve ¼lkemize hayırlı olmasını dilerim.

Nimet ÇUBUKÇU
Devlet Bakanı

GENEL M¼D¼R SUNUŞU

Başbakanlığa bağlı bir Genel M¼d¼rl¼k olan ve 17 yıllık bir geçmiŐe sahip olan Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel M¼d¼rl¼ę¼(ASAGEM), T¼rk ailesinin b¼t¼nl¼ę¼n¼n korunması, g¼çlendirilmesi ve sosyal refahının artırılması amacıyla ulusal ve uluslararası d¼zeyde bilimsel araştırmalar yapmakta ve yaptırmaktadır. Genel M¼d¼rl¼ę¼m¼z ayrıca, sosyal sorunların tespiti ve öz¼m¼ne y¼nelik olarak araştırmalar yapmak ve projeler geliŐtirmekle de g¼revlidir.

Kabul etmek gerekir ki, aile eksenli sosyal sorunların kapsamlı ve bilimsel olarak ortaya konabilmesi ve öz¼m ¼nerileri geliŐtirilebilmesi ancak sosyal araştırmalar yoluyla m¼mk¼nd¼r. Sosyal araştırmalar; bir toplumun sosyal, ekonomik, k¼lt¼rel yapı ve ¼zelliklerinin tanınmasını sağlayan bilimsel çalıŐmalardır. Toplumda uygulanacak sosyal politikaların belirlenmesinde sosyal araştırmalar, çok ¼nemli bir bilimsel dayanak noktası oluŐtururlar. G¼venilir ve bilimsel verilere dayanmayan sorun alanı tespitlerinin ve uygulanacak öz¼mlerin çok sağlıklı olmayacağı açıktır.

Bu bilinçle çalışmalarını y¼r¼ten Genel M¼d¼rl¼ę¼m¼z, aile ve sosyal sorunlar konusunda yaptığı araştırmalarla elde ettiği bilimsel veriler doğrultusunda ulusal politikaların oluŐumuna katkı sağlamaya çalıŐmaktadır. 5018 sayılı Kamu Mali Y¼netimi ve Kontrol Kanunu ile uygulamaya geçilmesi ¼ng¼r¼len stratejik planlama sayesinde, ASAGEM, g¼rev alanı itibariyle ¼stlenmiŐ olduğu toplum sorunlarının tespiti ve öz¼m ¼nerileri geliŐtirilmesi gibi zorlu bir g¼revi, daha baŐarılı olarak yerine getirebilecektir.

Stratejik planımızın hazırlanmasında kurumsal beklentilerimiz doğrultusunda, Stratejik Planlamaya GeçiŐ Takvimi'nde, I. Grup'taki kamu kurumları arasına yerleŐtirilmiŐ bulunmaktayız. Genel M¼d¼rl¼ę¼m¼z, 2007-2011 yılları arasını kapsayan ilk stratejik planının hazırlık çalışmalarını Strateji GeliŐtirme Daire BaŐkanı Dursun EKİNCİ'nin y¼netiminde, aynı daire Uzmanlarından Dr. Ali ÇİFTÇİ'nin koordinat¼rl¼ę¼nde, yine aynı birimden Uzman Yardımcısı Abdulkadir ABDUŐOęLU ve Uzman Yardımcısı Serdar ¼ZHAN'dan oluşan Stratejik Plan Ekibi'nin yoğun ve ¼zverili çalışmaları sayesinde, belirlenen takvimden ¼nce tamamlamıŐtır.

Genel M¼d¼rl¼ę¼m¼z¼n stratejik planının hazırlanması aŐamasında yoğun emek harcayan Stratejik Plan Ekibi'ne ve çalıŐmalara katkıda bulunan Kurum çalıŐanlarına teŐekk¼r eder, stratejik planın baŐarıyla uygulanmasını ve faaliyetlerimiz açısından Kuruma faydalı olmasını dilerim.

Doç. Dr. AyŐen G¼RCAN
Genel M¼d¼r V.

STRATEJİK PLAN EKİBİNİN SUNUŞU

Toplumumuz, ekonomik, sosyo-k¼lt¼rel ve demografik aıllardan hızla değişen bir yapıya sahiptir. Hızlı değişme, ekonomik göstergelerde, okuryazarlık ve eğitim d¼zeylerinde, iletişim teknolojisinde olumlu y¼nde sonuçlara yol açmakla birlikte k¼lt¼rel değerlerin aşınması, aile b¼t¼nl¼ę¼n¼n sarsılması, yaşlı-öz¼rl¼ ve ocuk sorunlarının baş göstermesi ve zararlı madde kullanımının yaygınlaşması gibi olumsuz sonuçlara da yol açmaktadır. Sosyal değişmenin yol açtığı sorunların çeşitli boyutlarından etkilenen kurumların başında ř¼phesiz “aile” kurumu gelmektedir. Ancak ailenin yaşanan sosyal değişmelerden ne ölç¼de ve ne y¼nde etkilendiği konusu sosyal araştırmalar yoluyla ortaya konabilir. Değişim içindeki toplumlarda değişimin yön¼ ve boyutlarının bilinebilmesi, sosyal politikaların sağlıklı ve doğru belirlenip uygulanabilmesi ve kamu kaynaklarının rasyonel kullanımını için de gereklidir.

¼lkemizde sosyal sorunlara ilişkin araştırmaların tarihi çok eskiye dayanmamaktadır. Ağırlıklı olarak son 30 yılda üniversite çevrelerinde yapılan sosyal içerikli araştırmalar daha çok k¼y ve gecekondular sorunlarını ve yaşam biçimini konu almıştır. Kamuda aile eksenli toplum sorunlarını araştırmak ve öz¼m önerileri üretmek amacıyla kurulmuş olan Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel M¼d¼rl¼ę¼ 1989 yılından bu yana çalışmalarını y¼r¼tmektedir.

Bilindiği gibi ¼lkemizde son d¼nemde kamu hayatında stratejik y¼netim ilkelerini yerleştirme çabaları s¼rd¼r¼lmektedir. Bu amaçla bir dizi mevzuat çıkarılmış ve kamu kurumları için orta vadede stratejik planlarını hazırlamaları h¼k¼m altına alınmıştır.

Bu bağlamda Genel M¼d¼rl¼ę¼m¼z de 01/06/2006 tarihli ve 2006/2 sayılı bir Genelge ile ASAGEM 2007-2011 d¼nemi Stratejik Planı çalışmalarını başlatmıştır. Stratejik planların doğrudan doğruya kamu idarelerince ve idarelerin kendi çalışanlarınca hazırlanması zorunlu olduğundan öncelikle Genel M¼d¼rl¼ę¼m¼z bünyesinde bir hazırlık ekibi oluşturulması yoluna gidilmiştir. Stratejik Plan Hazırlığı ile ilgili mevzuatta da öngörüld¼ę¼ gibi planın hazırlanması aşamasında Kurumun b¼t¼n birimlerinin ve çalışanlarının katkı ve katılımı sağlanmıştır. Genel M¼d¼rl¼k personelinin katkı ve katılımının sağlanması hem zaman zaman yapılan toplantı ve gör¼řmeler, hem değişik birimlerdeki farklı personelle yapılan anketler, hem de Kurum içindeki bilgisayar ağında oluşturulan ortak bir klasör¼n kullanımı yoluna gidilmiştir.

Stratejik Planın hazırlığı aşamasında Genel M¼d¼rl¼ę¼m¼z çalışanlarına ve Kurum paydaşlarından oluşan geniş bir katılımcı grubuna yönelik olarak önemli iki eğitim programı uygulanmıştır. Bunlardan birisi, TÜBİTAK ve Milli Eğitim Bakanlığı ortaklığında Gebze’de çalışmalarını y¼r¼ten Türkiye Sanayi Sevk ve İdare Enstit¼s¼ (TÜSSİDE) bünyesinde 26-28 Nisan 2006 tarihleri arasında d¼zenlenen Ortak Akıl Toplantısı’dır. Ulusal Aile ve Sosyal Araştırmalar Kamu Araştırma Programı adıyla gerçekleştirilen programa Genel M¼d¼rl¼k çalışanları dışında kamu kurumları, üniversiteler ve sivil toplum örg¼tlerinin temsilcileri katılmıştır. Toplantıda bir anlamda ASAGEM masaya yatırılmış ve Genel M¼d¼rl¼ę¼n çalışma alanına ilişkin olarak projeler oluşturulmuştur. Ortak Akıl Toplantısı’nın Stratejik Planı ilgilendiren boyutu Genel M¼d¼rl¼ę¼n SWOT-GZFT Analizinin ve Dış Paydaş Analizinin burada gerekleştirilmif olmasıdır.

Diğer eğitim programı, 01-04/10/2006 tarihleri arasında yine TÜSSİDE’de gerçekleştirilen “Stratejik Y¼netim” çalışma programıdır. TÜSSİDE’de alınan bu eğitimde uzman eğitimciler tarafından, Genel M¼d¼rl¼ę¼m¼z¼n Genel M¼d¼r, Daire Başkanı, Uzman, Uzman Yardımcısı ve Memur personelden oluşan 35 kişilik katılımcı grubuna stratejik plan hazırlama konusunda bilgilendirici eğitim verilmiştir. Bu eğitim sırasında, ayrıca, GZFT, PEST ve Dış Paydaş Analizleri gözden geerilmiştir.

SP hazırlığı sırasında, DPT Koordinat¼rl¼ę¼nde çalışmalarını y¼r¼ten pilot kurumlarca hazırlanmış ve bitirilmif olan stratejik planlar incelenmiştir.

Bunun dışında T¼rke ve İngilizce internet sitelerinde stratejik y¼netimin çeşitli başlıkları (PEST-PESTLE Analizi, SWOT Analizi...vb.) incelenmiş ve teorik bir birikim sağlanmıştır.

SP hazırlığında, ¼zellikle Durum Analizi'nin yazımı aşamasında ¼nemli bir literat¼r taraması yapılmıştır. Genel M¼d¼rl¼ę¼n çalışma alanı ile ilgili ulusal ve uluslar arası gelişmelerin incelenmesi amacıyla T¼rke ve yabancı dilde birok eser taranmıştır. Planda stratejik amaçlar ve hedefler oluşturulurken diğer kaynakların yanında 2007-2013 d¼nemini kapsayan 9. Kalkınma Planındaki ¼lke hedefleri, 2004 yılında Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı'nca "Aile ve Yoksulluk" teması ile d¼zenlenen 4. Aile Ő¼rası Kararları da dikkate alınmıştır.

Genel M¼d¼rl¼ę¼m¼z Stratejik Planının, kendisinden beklenen faydayı sağlayabilmesi her Őeyden ¼nce Kurum y¼netiminin planın çizdiği perspektif doğrultusunda g¼stereceęi çabalara bağlıdır. Ancak, planın başarısı bir o kadar da, kurumsallaşmasını yeni yeni tamamlamakta olan Genel M¼d¼rl¼ę¼m¼ze verilecek yasama ve y¼r¼tme desteğine bağlı g¼r¼nmektedir.

Stratejik plan hazırlığının her aşamasında bize her t¼rl¼ çalışma kolaylığı sağlayan Genel M¼d¼r Vekilimiz Sayın Doç. Dr. Ayşen G¼RCAN'a ve Strateji Geliştirme Daire Başkanımız Sayın Dursun EKİNCİ'ye teřekk¼r ederiz. Uzun soluklu, yoğun ve yorucu bir çalışma temposunun ardından tamamlanmış olan ASAGEM 2007-2011 d¼nemi Stratejik Planı'nın Genel M¼d¼rl¼ę¼m¼z ve ¼lkemiz için yararlı sonuçlar doğurmasını ¼mit ederiz.

STRATEJİK PLAN EKİBİ

Dr. Ali ÇİFTÇİ – Uzman

Abdulkadir ABDUŐOęLU – Uzman Yardımcısı

Serdar ¼ZHAN – Uzman Yardımcısı

GİRİŞ

Bilindiği gibi ¼lkemizde, birkaç yıldan beri kamu hayatında stratejik y¼netim anlayışını yerleştirme çalışmaları devam etmektedir. Stratejik y¼netim anlayışı, en geniş anlamını 5227 sayılı “Kamu Y¼netiminin Temel İlkeleri ve Yeniden Yapılandırılması Hakkında Kanun”da bulmuştur. Ancak, 2003 yılında hazırlanan adı geçen Kanun, TBMM’de kabul edildikten sonra Cumhurbaşkanlığı Makamınca bir kere daha g¼r¼ř¼lmek ¼zere Meclis’e iade edilmiş ve halen TBMM’de yeniden g¼ndeme alınmayı beklemektedir. Bununla birlikte yasa koyucu 5227 sayılı ereve Kanunun hedeflediği d¼zenlemeleri başka kanunlarla peyderpey uygulamaya koymuştur.

Stratejik y¼netim yaklaşımının arka planında kamu y¼netiminde etkinlik ve verimliliği arttırmak, insan kaynaklarının ve mali kaynakların en rasyonel biçimde kullanılmasını sağlamak, kamunun hesap verebilirlik d¼zeyini y¼kseltmek gibi amaçlar bulunmaktadır. Stratejik y¼netimin hedeflediği bir diğer ¼nemli sonuç da kamu kurumlarınca y¼r¼t¼len iş ve icraatın takibinin ¼l¼lebilmesini sağlamaktır.

Stratejik y¼netim anlayışını yerleştirmek amacıyla çıkarılan kanunlardan birisi 5018 sayılı “Kamu Mali Y¼netimi ve Kontrol Kanunu”dur. İlgili Kanunun 9. maddesi b¼t¼n kamu kurumları için orta vadede stratejik planlarını (SP) hazırlama zorunluluğu getirmiştir. Ayrıca DPT tarafından hazırlanan ve Bakanlar Kurulu tarafından kabul edilerek 26 Mayıs 2006 tarihinde 26179 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Y¼netmelik” plan hazırlıklarını ayrıntılı olarak d¼zenlemiřtir. Buna g¼re stratejik planlar beş yıllık bir d¼nemi kapsayacaktır. S¼z konusu Y¼netmelikte, kurumların SP hazırlıklarına ilişkin bir genelge çıkararak çalışmaları başlatmaları h¼kme bağlanmıştır. Genel M¼d¼rl¼ę¼m¼z, anılan Y¼netmelik ekinde, plan hazırlığını 31/12/2006 tarihine kadar tamamlayıp teslim edecek olan birinci gruptaki kurumlar arasında sayılmıştır. Bu kapsamda DPT tarafından SP Hazırlıklarının y¼r¼t¼lmesinde yardımcı olması amacıyla hazırlanan Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzu da 2006 yılının Haziran ayında tamamlanarak yayımlanmıştır.

Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel M¼d¼rl¼ę¼ tarafından Stratejik Plan hazırlığına başlanırken ¼ncelikle yukarıda değinilen mevzuat incelenmiştir. Başta Genel M¼d¼rl¼k mevzuatı olmak ¼zere 5018 sayılı Kanun, Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Y¼netmelik, DPT tarafından hazırlanan Kamu İdareleri İçin Stratejik Planlama Kılavuzu, Y¼ksek Planlama Kurulu Kararları ile yine DPT’nin hazırladığı ve 01/07/2006 tarihli Resmi Gazete’de TBMM Kararı olarak yayımlanan 9. Kalkınma Planı esas alınmıştır. 2004 yılında Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı’nca “Aile ve Yoksulluk” teması ile d¼zenlenen 4. Aile ř¼rası Kararları da plan hazırlığında dikkate alınmıştır.

İki b¼l¼mden ve 4 Ekten oluşan Stratejik Planın Birinci B¼l¼m¼nde **Durum Analizi**’ne yer verilmiştir. Durum Analizinde, Kurumun tarihçesi, mevzuat analizi, g¼revleri ve faaliyetleri ile ¼rg¼t yapısı ve insan kaynaklarına yer verdikten sonra Kuruluşun faaliyet alanındaki ulusal ve uluslararası gelişmelere değinilmiştir. Aile ve sosyal araştırmalarla ilgili olarak T¼rkiye’deki sosyal ve kurumsal yaklaşımların ve değerlendirmelerin ele alındığı kısmın ardından ASAGEM’in PEST Analizi, ¼r¼n-Hizmet Matrisi, GZFT(SWOT) Analizi ile Paydaş Analizine yer verilmiştir.

Çalışmanın İkinci B¼l¼m¼, **Geleceğe Bakış** adıyla hazırlanmıştır. Bu B¼l¼m¼de, stratejik y¼netimin temel taşları olan kavram ve ¼z¼mler yer almaktadır. Bunlar, Genel M¼d¼rl¼ę¼n Misyonu, Vizyonu, Değerleri, Stratejik Amaçları ve Hedefleri ile Performans Kriterleridir.

Genel M¼d¼rl¼ę¼n Stratejik Planının hazırlanması sırasında yararlanılan, ancak planın içine konulmasına gerek g¼r¼lmeyen bazı belgelere ekte yer verilmiştir. ASAGEM'in çalışma alanı ile ilişkili ulusal ve uluslararası mevzuat, Kurumun yayınları ve D¼nya ¼lkelerinde "aile" ile ilgili kurumsal yapıların adları liste olarak ekte konmuştur.

İÇİNDEKİLER

I. BÖLÜM DURUM ANALİZİ

1. KURUMUN TARİHÇESİ	1
1.1. 1989-1994 ARASI	1
1.2. 1994-2004 ARASI	1
1.3. 2004 SONRASI	2
2. MEVZUAT ANALİZİ	2
2.1. HUKUKSAL DAYANAKLAR	2
2.2. İLİŞKİLİ MEVZUAT	5
3. KURUMUN GÖREVLERİ	6
4. FAALİYET TÜRLERİ VE HİZMET ÇIKTILARI	7
4.1. FAALİYET TÜRLERİ	7
4.2. ASAGEM'İN HİZMET ÇIKTILARI	9
4.3. ŐİMDİYE KADAR YAPILAN ÇALIŞMALAR	9
4.3.1. ASAGEM'in Araştırmaları	9
4.3.2. ASAGEM'in Yayınları	10
4.3.3. Ő¼ra, Sempozyum ve Diğer Etkinlikler	11
4.4. KURUMUN HEDEF KİTLESİ	11
5. KURULUŞUN MEVCUT KAYNAKLARI	12
5.1. ÖRG¼T YAPISI	12
5.2. İNSAN KAYNAKLARI	14
5.3. ASAGEM'İN MALİ YAPISI	15
5.4. BİLİŐİM ALTYAPISI	17

6. KURULUŞUN FAALİYET ALANINDAKİ DURUM VE GELİŞME EĞİLİMLERİ	18
6.1. ULUSLARARASI BOYUT	18
6.1.1. Tarihsel GeliŐim.....	18
6.1.2 Uluslararası Gelişmeler.....	19
6.1.3 Aile Politikaları ve Uluslararası Duyarlılık	21
6.1.4 Uluslararası Mevzuatta Ailenin Yeri	23
6.2. TÜRKİYE'DE AİLE VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR ALANINDA YAŞANAN GELİŞMELER VE ASAGEM	25
6.2.1. Türk Toplumunda Aile	25
6.2.2. Türkiye'de Aileye İlişkin Bazı Veriler	27
6.2.3. Ülkemizde Sosyal Araştırmalar	28
6.2.4. Aile ile İlgili Sosyal Politika Uygulayıcı Kurumlar ve ASAGEM	29
7. PEST ANALİZİ	31
8. GZFT (SWOT) ANALİZİ	33
9. PAYDAŐ ANALİZİ	38
10. ASAGEM'İN YARARLANICI-ÜRÜN/HİZMET MATRİSİ	40

II. BÖLÜM GELECEĞE BAKIŐ

1. MİSYON	42
2. VİZYON	43
3. DEĞERLERİMİZ	44
4. STRATEJİK AMAÇLAR VE HEDEFLER	45
5. PERFORMANS KRİTERLERİ	48

EKLER

EK- 1 İLİŞKİLİ ULUSAL MEVZUAT	52
EK- 2 İLİŞKİLİ ULUSLARARASI MEVZUAT	53
EK- 3 KURUMUN YAYINLARI	54
EK- 4 ÜLKELERE GÖRE AİLE İLE İLGİLİ KURULUŞLARIN DURUMU	59

ASAGEM

STRATEJİK PLAN

I. BÖLÜM

DURUM ANALİZİ

1. KURUMUN TARİHÇESİ

Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel M¼d¼rl¼ę¼, 13 Kasım 2004 tarihinde y¼r¼rl¼ę¼ giren 5256 sayılı Kanunla Bařbakanlıę¼ bağlı olarak kurulmuştur. Ancak, Genel M¼d¼rl¼k, 29 Aralık 1989 tarihinde y¼r¼rl¼ę¼ giren 396 sayılı Kanun H¼km¼nde Kararname ile Bařbakanlıę¼ bağlı olarak kurulan Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı'nın yeniden yapılandırılması yoluyla kamu hayatına girmiştir.

1.1. 1989-1994 ARASI

Aile Araştırma Kurumu Başkanlığı (AAK), aile eksenli sosyal araştırmalar yapmak ve yaptırmak olarak belirlenen g¼revlerini yerine getirmek yoluyla, aile konusunda oluşturulacak ulusal politikalara bilimsel veri sağlamak gibi bir işlev ¼stlenmiřti. 396 sayılı KHK'nın g¼revler maddesinin 1. fıkrasında yer alan "ailenin b¼t¼nl¼ę¼n¼n korunması, g¼çlendirilmesi ve sosyal refahının artırılması için araştırma yapmak veya yaptırmak, bu konuda projeler geliştirerek uygulamaya konulmasını sağlamak" ifadesi bunu g¼stermektedir. Ancak Kurumun b¼t ve personel olanakları bakımından yapılanışı, araştırmaların b¼y¼k oęunluę¼n¼n araştırma kuruluşlarına ve ¼niversitelere yaptırılması sonucunu beraberinde getirmiştir.

AAK, bir yandan yaptırdığı araştırmaları T¼rk kamuoyunun, bilim çevrelerinin ve politika belirleyicilerinin dikkatine sunarken diğer yandan aile eğitimini ilgilendiren çeşitli konularda konunun uzmanı bilim adamlarına (kitap, ansiklopedi, kaset, film gibi) telif eserler hazırlattırmiştır. Kurumun bunların dışında yaptığı çalışmalar arasında toplumun g¼ncel olarak yaşadığı i g¼, deprem, uyuruşturucu sorunu, fuhuş, t¼re cinayetleri, y¼ksek enflasyon gibi sorunlar konusunda eř zamanlı g¼zlemler ve incelemeler yaparak raporlar hazırlamak yer almaktadır.

1.2. 1994-2004 ARASI

13.09.1993 tarihli 514 sayılı Kadın ve Sosyal Hizmetler M¼steřarlıęı Kurulması Hakkındaki KHK, AAK'yı bu M¼steřarlıę¼ bağlı Aile ve Sosyal Araştırma Genel M¼d¼rl¼ę¼ olarak d¼zenlemiřtir. Ancak 08.12.1993 tarihli Anayasa Mahkemesi kararı 514 sayılı KHK'ye dayanak teşkil eden yetki yasasını iptal etmiştir. Bunun ¼zerine 08.06.1994 tarihli 536 sayılı KHK çıkarılmıştır. 536 sayılı Kanun H¼km¼nde Kararname de 28.7.1994 tarihli Anayasa Mahkemesi kararıyla iptal edilince Kurum yasal dayanaktan yoksun kalmıştır. Ortaya çıkan yasal boşluk Başbakanlığın 3.8.1994 tarih ve 12356 sayılı yazıları ekindeki Bakanlar Kurulunun 3.8.1994 tarih ve 1994/6 sayılı Prensip Kararı ile doldurulma yoluna gidilmiştir. Bu prensip kararı gereğince Aile Araştırma Kurumu 396 sayılı Kanun H¼km¼nde Kararname h¼k¼mleri uyarınca rutin faaliyetlerini s¼rd¼rm¼řt¼r.

Anılan 10 yıllık d¼nemde AAK, yaşadığı hukuksal boşluk ve belirsizlię¼ rağmen ¼nemli faaliyetler gerçekleştirmiştir. Bunlardan araştırmaların dışında olanlardan;

- 1994 Uluslararası Aile Yılı kutlamaları,
- 1998 yılında III. Aile Ő¼rası tertibi,
- 2000 yılında, 17 Ağustos 1999 Marmara Depremi'nin bölgedeki aileler üzerinde yaptığı etkiyi inceleyen bir çalışma,
- 2001 yılında gerçekteştirilen I. Ulusal Aile Hizmetleri Sempozyumu,
- 2004 yılında d¼zenlenen IV. Aile Ő¼rası sayılabilir.

1.3. 2004 SONRASI

13 Kasım 2004 tarihinde y¼r¼rl¼ę¼ giren 5256 sayılı Kanunla Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel M¼d¼rl¼ę¼ (ASAGEM) kurulmuştur. ASAGEM, AAK'nın g¼revleri, kurumsal varlığı ve personeli bakımından yeniden yapılanması biçiminde oluşmuştur. Yeni yapılanmada dikkat çeken en önemli fakt¼rler şunlardır:

- *Başkanlık, Genel M¼d¼rl¼ę¼ d¼n¼řt¼r¼lm¼řt¼r.*
- *G¼revler bakımından genişleme sağlanmış ve sosyal araştırmalar boyutu kurumun g¼revleri arasına eklenmiştir.*
- *Kadro sayısı bakımından k¼ç¼lt¼lm¼ř, kadro yapısı bakımından uzmanlığa dayalı bir personel istihdamına y¼nelinmiřtir.*

Yeni d¼nemde, ASAGEM, hukuksal ve idari sorunları önemli ölç¼de aşmanın sağladığı ortamda ve kendisine y¼klenen yeni misyonu doğrultusunda çalışmalarını s¼rd¼rmektedir.

2. MEVZUAT ANALİZİ

2.1. HUKUKSAL DAYANAKLAR

- Anayasa

ASAGEM, hukuksal dayanağını en g¼cl¼ biçimde 1982 Anayasasının 41. maddesinden almaktadır. 1982 Anayasasının 3. B¼l¼m, Sosyal ve Ekonomik Haklar ve Ödevler başlığı altında "Ailenin Korunması" alt başlığındaki 41. maddesi řu ifadeleri içermektedir:

"I. Ailenin korunması

MADDE 41. – Aile, T¼rk toplumunun temelidir ve eşler arasında eşitliğe dayanır.

Devlet, ailenin huzur ve refahı ile özellikle ananın ve çocukların korunması ve aile planlamasının öğretilmesi ile uygulanmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır, teşkilâti kurur."

Maddenin ilk fıkrasında yer alan "...ve eşler arasında eşitliğe dayanır" ifadesi 2001 yılında yapılan Anayasa değişikliği ile eklenmiştir.

¼lkemizde en üst hukuk metni olan Anayasalarda "aile"ye yer verilmesine 1961 Anayasası ile birlikte başlanmıştır. 1961 Anayasası'nın Sosyal ve İktisadi Haklar ve Ödevler başlıklı Üç¼nc¼ B¼l¼m¼nde, "Ailenin Korunması" başlığı altındaki 35. maddede řu ifadelere yer verilmiştir:

“I. Ailenin korunması

Madde 35 - Aile T¼rk toplumunun temelidir. Devlet ve diğer kamu t¼zel kişileri, ailenin, ananın ve çocuğun korunması için gerekli tedbirleri alır ve teşkilatı kurar.”

T¼rkiye Cumhuriyeti Anayasalarında “aile”ye bu denli ¼nemli yer verilmesinin arka planını anlayabilmek için ilgili Anayasa maddelerinin gerekçelerine bakmak gerekir. Madde gerekçeleri, kanun koyucunun ilgili madde h¼km¼n¼ d¼zenlerken konuya bakış açısının ve yaklaşımının ne olduğunu, hangi etki altında ve hangi ihtiyaçlar ışığında bu maddeye yer verildiğini ortaya koymaktadır. 1982 Anayasası'nın 41. maddesinin gerekçesinde řu ifadelere yer verilmiştir:

“Ailenin sosyal yapısının yanı başında bug¼n millet hayatında oynadığı rol, onun korunması yolunda bir h¼km¼n Anayasa'da yer almasını zorunlu kılmıştır.

Ailenin korunması fikrinin, her şeyden ¼nce Medenî Kanun anlamında evliliklerin kurulmasını yaygınlaştırmak ve kolaylaştırmak olduğu şüphesizdir. ¼nk¼ medenî olmadan bir aileden bahsedilemez.

Aile, ahlâkî bir çevredir.

Aile, toplu yaşamanın ilk modeli olarak eğitim, yardımlaşma ve şefkat kaynağıdır.

Millet hayatı bakımından "aile" kutsal bir temeldir.

Bu nedenle, Devlet, ailenin refahını ve huzurunu koruyacaktır.

Aileler için tanınan vergi indirimleri ve kolaylıkları veya çeşitli yardımlar ailenin refahına hizmet amacı taşır.

N¼fus planlaması şekil ve kapsamı, sadece ¼lkenin genel refahını değil, ailenin refahını da ilgilendiren bir konu olması itibariyle, Devletin bu konudaki yetkilerinin amacı maddede g¼sterilmek istenmiştir.

Ailenin korunması yanında, ananın ve çocuğun da korunması h¼kme bağlanmıştır. Ananın, bu sıfatla korunması mevzuatta esasen yer almıştır.

Çocuğun korunması, genel olarak ifade edilmekle yetinilmiş ve evlilik içi ve dışı çocuklar arasında ayırım g¼zetilmemesi esası benimsenmiştir. Bu sonuç, esasen "eşitlik ilkesi"nden de çıkarılabilir.

Çeşitli Anayasalarda evlilik dışı çocuklar için sevk edilen h¼k¼mlere benzer bir d¼zenleme bu nedenle gereksiz g¼r¼lm¼řt¼r.

Maddede yer alan "eğitim için gerekli ¼nlemlerin alınması" hem genellikle aile hem de ailenin b¼t¼n fertleri için konulmuştur.

Devlet sadece çocukların eğitimiyle değil yetişkinlerin eğitimi çerçevesinde anne ve babaların eğitim ve yetişmesiyle de ilgili ¼nlemleri almak ve teşkilatı kurmakla y¼k¼ml¼ kılınmıştır.

Madde, kanun koyucuya aileyi milletin temeli olarak koruma, refahı ve huzurunu sağlama ¼devini de y¼kleemektedir.”

Gerekçede yer alan ifadelerden de anlaşıldığı gibi “devletin aileyi koruması” ifadesinden “evliliklerin yaygınlaştırılması ve kolaylaştırılması”nı da anlamak gerekmektedir.

1982 Anayasası'nın 41. maddesine ailenin eşler arasında eşitliğe dayandığı ibaresinin eklendiği 2001 yılı değişikliklerinde genel olarak T¼rkiye'nin Avrupa Birliği üyelik s¼recindeki uyum abalaları etkili olmuştur. Aileyi ilgilendiren 41. maddenin de yer aldığı 2001 değişikliklerinin genel gerekçesinde řu ifadeler yer almaktadır:

“1982 tarihli T¼rkiye Cumhuriyeti Anayasasının; uygulamada olduğu d¼nem içinde ortaya çıkan ihtiyaçlar, kamuoyunun beklentileri ve yeni siyasi açılımlar doğrultusunda yenilenmesi gereği doğmuştur. Ayrıca Avrupa Birliğine tam üyelik s¼recinde, ekonomik ve siyasi kriterlerin

karşılanmasının, bu alanda gerekli yasal d¼zenlemelerin yapılmasının ¼n şartı olarak Anayasada bazı değişikliklerin yapılması da kaçınlmazdır. Bu teklif toplumun ihtiyaçlarına cevap verebilecek çağdaş-demokratik standartlara ve evrensel normlara uygun, insan hakları ve hukukun ¼st¼nl¼ę¼n¼ ¼n plana ¼ıkaran bir Anayasa değişikliğini hedeflemektedir.”

Anayasanın 41. maddesini değiştiren değişiklik paketinin 17. madde gerekçesinde ise řu ifadeler bulunmaktadır:

“md.17- Kadın-erkek eşitliğini sağlamaya y¼nelik bir d¼zenlemedir.”

1961 Anayasası'nın aile ile ilgili 35. maddesinin gerekçesi de şudur:

“Ahlaki olduğu kadar hukuki cephesi de bulunan bu h¼km¼n Anayasada yer alması kanun koyucu i¼in b¼y¼k bir direktif mahiyeti taşımakta ve onu, aileyi her bakımdan korumaya teşvik etmektedir. Bu direktif, y¼r¼tme organında, aile ve ¼ocuęun korunmasıyla ilgili h¼k¼mleri ciddiye almasını ve neticede bu himayenin filen ger¼ekleřmesini sağlayacaktır. Ana ve babasının yardımından mahrum olan veya onlar tarafından maddi manevi yoksulluğa terk edilen yahut evlilik dışında doğan ¼ocukların korunması da modern Devletin vazifeleri arasındadır. Bir¼ok anayasalarda bu hususta mufassal (ayrıntılı) h¼k¼mler mevcuttur. Anayasamız, bu teferruatlı tanzimi l¼zumsuz olarak genel prensibi koymakla yetinmiş ve bu direktifi uygun olarak teknik himaye h¼k¼mlerinin kanunlarla getirilmesini uygun g¼rm¼řt¼r.”

1961 ve 1982 Anayasalarının her ikisinde de aile ile ilgili teşkilatın devlet tarafından kurulacağı h¼km¼ne yer verilmiş olmasına rağmen devlet teşkilatı i¼inde doğrudan aile ile ilgili ¼alıřmalar yapacak bir kuruma yer verilmesi 1982 Anayasasının y¼r¼rl¼ęe girişinden yaklaşık 7 yıl sonra, 1989 yılında AAK'nın kurulmasıyla ger¼ekleřmiřtir.

- Kanun

❖ **5256 sayılı Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel M¼d¼rl¼ę¼ Teşkilat ve G¼revleri Hakkında Kanun**

Amaç:

Bu Kanunun amacı, ¼lkemizdeki sosyal sorunların tespiti ve ¼öz¼m¼ ile T¼rk ailesinin b¼t¼nl¼ę¼n¼n korunması, g¼çlendirilmesi ve sosyal refahının artırılmasına y¼nelik ulusal ve uluslararası bilimsel araştırmalar yapmak veya yaptırmak, projeler geliştirmek, desteklemek, bunların uygulamaya konulmasını sağlamak ve aileye y¼nelik millî bir politikanın oluşmasına yardımcı olmak üzere, Başbakanlığa bağlı Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel M¼d¼rl¼ę¼n¼n kurulması ile teşkilat, g¼rev ve yetkilerine dair esasları d¼zenlemektir.

- Y¼netmelikler

✓ Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel M¼d¼rl¼ę¼ Disiplin Amirleri Y¼netmelięi

Amaç:

Bu Y¼netmelięin amacı, Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel M¼d¼rl¼ę¼nde ¼alıřan devlet memurlarının disiplin amirlerinin tayini, tespiti ve uyulacak esasları d¼zenlemektir.

✓ Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel M¼d¼rl¼ę¼ Sicil Amirleri Y¼netmelięi

Amaç:

Bu Y¼netmelik, Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel M¼d¼rl¼ę¼nde ¼alıřan Devlet Memurlarına sicil raporu vermeye yetkili sicil amirlerini tayin ve tespit etmek amacıyla d¼zenlenmiřtir.

- ✓ Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel M¼d¼rl¼ę¼ Danışma Kurulunun Teşkili, alışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik

Amaç:

Bu Yönetmeliğin amacı, Aile ve Sosyal Araştırmalar Danışma Kurulunun teşkili ile çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

- ✓ Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel M¼d¼rl¼ę¼ Aile Ve Sosyal Araştırma Uzman Yardımcılığı Giriş, Aile ve Sosyal Araştırma Uzmanlığı Yeterlik Sınavları İle Atama ve Yetiştirilmelerine Dair Yönetmelik

Amaç:

Bu Yönetmeliğin amacı, Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel M¼d¼rl¼ę¼nde uzman ve uzman yardımcılığına atanacaklarda aranacak nitelikleri, giriş ve yeterlik sınavlarının yapılma usul ve esasları ile uzman ve uzman yardımcılarının eğitim, görev, yetki, sorumlulukları ve çalışma usul ve esaslarını düzenlemektir.

- ✓ Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel M¼d¼rl¼ę¼ Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği

Amaç:

Bu Yönetmeliğin amacı, liyakat ve kariyer ilkeleri çerçevesinde, hizmet gerekleri ve personel planlaması esas alınarak Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel M¼d¼rl¼ę¼ personelinin görevde yükselme ve unvan değişikliklerine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

- Bakanlar Kurulu Kararı

- ❖ **Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel M¼d¼rl¼ę¼ Tarafından 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü Maddesinin (f) Bendi Kapsamında Yapılacak İhalelere İlişkin Esaslar**

Amaç:

Bu Esasların amacı, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun 3 üncü maddesinin (f) bendi kapsamında yürüt¼len ve desteklenen araştırma-geliştirme projeleri için gerekli olan mal ve hizmet alımlarında uygulanacak esasları belirlemektir.

2.2. İLİşKİLİ MEVZUAT

ASAGEM, alışmalarında Anayasa, teşkilat kanunu ve ilgili yönetmeliklere bağlı olmasının yanı sıra bazı ulusal ve uluslararası mevzuatı da dikkate almak durumundadır. İlişkili olduğu ulusal mevzuat arasında Türk Medeni Kanunu'ndan Çocuk Koruma Kanunu'na kadar birok kanun sıralanabilir (**Bkz. EK-1**).

Ayrıca, Avrupa Sosyal Şartı'ndan İnsan Hakları Sözleşmesi'ne kadar birok uluslararası mevzuat da ASAGEM'in çalışma alanıyla ilişkili bulunmaktadır (**Bkz. EK-2**).

3. KURUMUN GÖREVLERİ

Genel M¼d¼rl¼ę¼n 5256 sayılı Teşkilat Kanunu'nun 3. maddesinde sayılan görevlerinden bazıları şunlardır:

- a. Ailenin b¼t¼nl¼ę¼n¼n korunması, g¼çlendirilmesi ve sosyal refahının artırılması için ulusal ve uluslararası d¼zeyde bilimsel araştırmalar yapmak veya yaptırmak; bu konularda projeler geliştirerek uygulamaya konulmasını sağlamak.
- b. Ülkemizdeki sosyal sorunların tespiti ve z¼m¼ne yönelik ulusal ve uluslararası alanda bilimsel araştırmalar yapmak veya yaptırmak, projeler geliştirmek, desteklemek, sosyal bilimlerin gelişmesine katkıda bulunmak.
- c. Mevcut aile yapısını; ana, baba, eř, çocuklar ve akraba ilişkilerinden kaynaklanan problemler ile ekonomik, sosyal ve k¼lt¼rel faktörlerin aile üzerindeki etkilerini araştırmak, aile bireylerinin eğitim fırsatlarından eşit olarak yararlanmalarını sağlamak, bu konularda eğitim programları hazırlamak veya hazırlatmak.
- d. Aileyi ve aile bireylerini tehdit eden, aileden veya aile dışından kaynaklanan sorunları, aile içi şiddet ve istismarı, tre cinayetlerini, kt¼ alışkanlıkları ve bağımlılıkları, t¼m bunları doğuran sebepleri, çevresel-sosyal etkilerini incelemek, araştırmak, bunların nlenmesine, z¼mlenmesine yönelik ve aileyi destekleyici eğitici programlar hazırlamak veya hazırlatmak.
- e. Ailelerin maddi kaynaklarının rasyonel kullanımını temin maksadıyla çalışmalar yapmak, bu konuda ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile koordineli eğitim programları hazırlamak veya hazırlatmak.
- f. Ailedeki yapısal değişimleri, i ve dış g¼n aile yapısına olan etkilerini araştırmak.
- g. İnceleme ve araştırma alanlarında elde edilen bilgileri değerlendirmek ve sonuçlarını sosyal ve k¼lt¼rel tedbirler haline dn¼řt¼recek millî bir politikanın oluşumuna katkıda bulunmak, bunları uygulayıcı kurum ve kuruluşlara aktararak hizmetlerin geliştirilmesini ve yeni hizmet modellerinin oluşturulmasını sağlamak.
- h. Kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, yerel yönetimler, sosyal amaçlı vakıf, dernek ve diğer sivil toplum kuruluşları ve özel sektör ile işbirliği yapmak, bunların sosyal alandaki çalışmalarına destek sağlamak, m¼řterek projeler gerçekleştirmek ve uygulamak.
- i. N¼fus yapısındaki değişimleri izlemek, sorun alanlarını tespit etmek ve bu konuda millî bir politikanın geliştirilmesine yardımcı olmak.
- j. Ailenin ve aileyi oluşturan bireylerin karşılaştıkları sorunlara ilişkin kamuoyundaki eğilim ve istekleri tespit etmek amacıyla kamu veya özel kurum ve kuruluşlarla ortak çalışmalar yapmak.
- k. Yurt dışında yaşayan ve/veya alışan T¼rk ailelerinin sorunlarını araştırmak ve z¼m nerileri geliştirmek.
- l. Görev alanına giren konularda, gereken mal ve hizmet alımlarını sağlamak, enformasyon sistemleri, bilgi bankaları, k¼t¼phane, arşiv ve dok¼mantasyon merkezi kurmak, istatistikleri derlemek ve bu alandaki çalışmaları

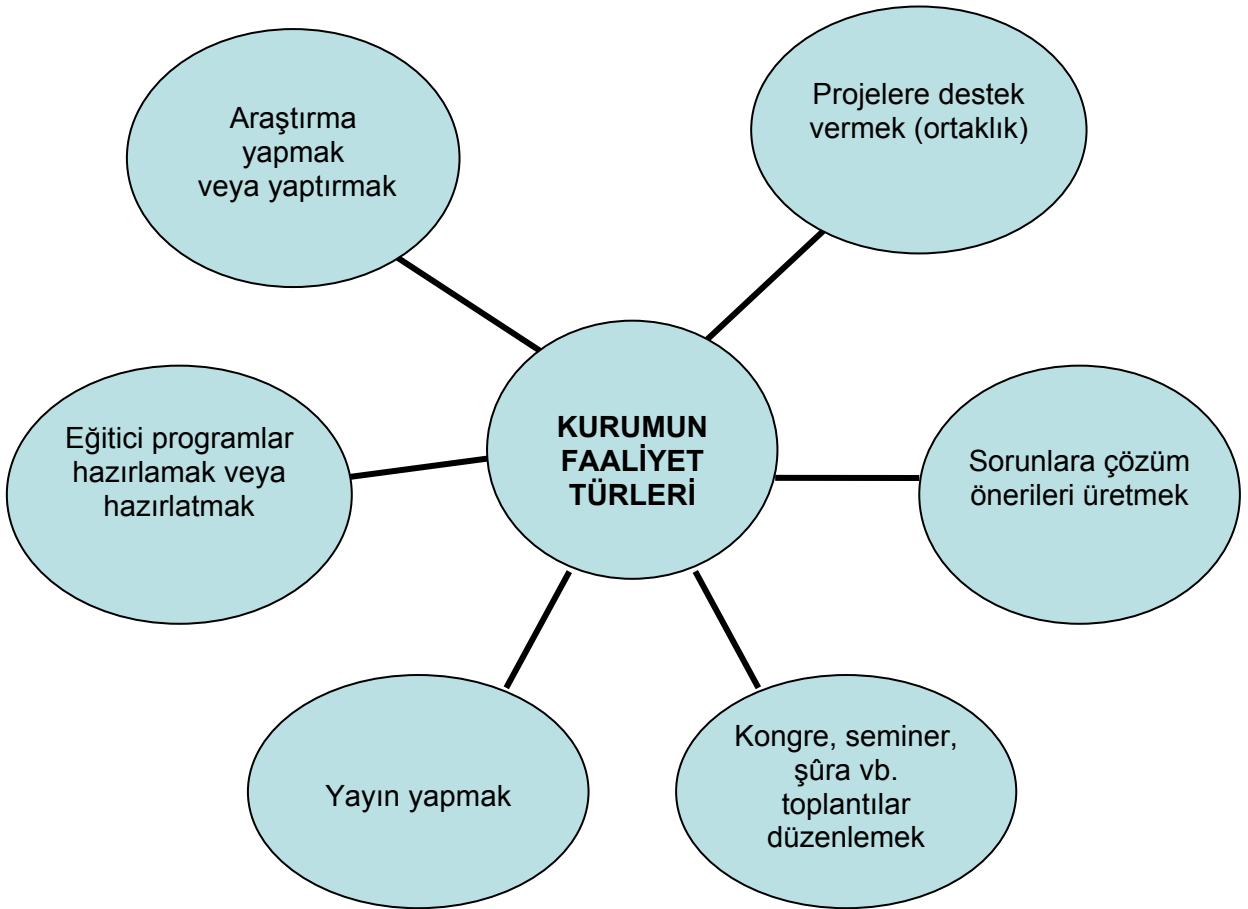
kurumsallaştırmak, elektronik, g¼rsel, basılı yayın ve eğitim faaliyetlerinde bulunmak, ulusal ve uluslararası kongre, seminer, ř¼ra ve benzeri toplantılar d¼zenlemek.

- m. G¼rev alanı ile ilgili kuruluş ve organizasyonlara 5.5.1969 tarihli ve 1173 sayılı Kanun çerçevesinde üye olmak ve katılmak, g¼rev alanına giren konularda uluslararası kuruluşlarla işbirliği yapmak, proje geliştirmek ve y¼r¼tmek, gerçekteştirilecek her t¼rl¼ çalışma ve etkinliğe katılmak ve uluslararası s¼zleřmeler ile kararların getirdiği y¼k¼ml¼l¼kler çerçevesinde gerekli yasal d¼zenlemelerin yapılmasını sağlamaya y¼nelik çalışmalar yapmak.

4. FAALİYET TÜRLERİ VE HİZMET ÇIKTILARI

4.1. FAALİYET TÜRLERİ

Anayasanın 41. maddesi h¼km¼ doğrultusunda kurulan ve kamu b¼rokrasisi içinde doğrudan aile odaklı çalışmalar yapmakla yetkili ve g¼revli tek kurum olan ASAGEM bir araştırma kurumudur. Genel M¼d¼rl¼k, aile ve sosyal sorunlar konusunda yaptığı araştırmalarla elde ettiği bilimsel veriler doğrultusunda ulusal politikaların oluşumuna katkı sağlamaya çalışmaktadır.

şekil 1. ASAGEM'in Faaliyet T¼rleri

ASAGEM'in faaliyet t¼rleri aşağıdaki şekilde ¼zetlenebilir:

- ✓ Araştırma yapmak ve yaptırmak, projelere destek vermek,
  - ✓ Eğitici programlar hazırlamak veya hazırlatmak,
  - ✓ Kongre, seminer, şura ve benzeri toplantılar d¼zenlemek;
  - ✓ Yayın yapmak,
  - ✓ Yapılan çalışmaların sonuçlarını değerlendirerek sorunlara öz¼m ¼nerileri ¼retmek.
- Genel M¼d¼rl¼ę¼n bu t¼rlerde yaptığı çalışmalar **bilgi ¼retimi** olarak ortaya çıkmaktadır.

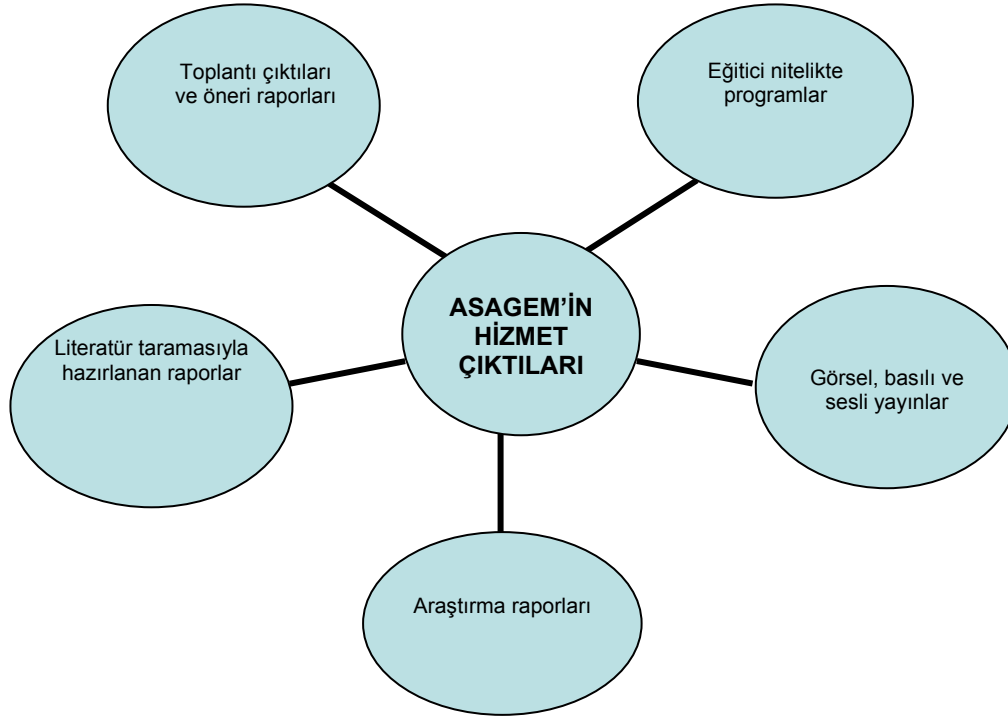
ASAGEM'in yaptığı faaliyetlerden bazıları sorun ortaya çıkmadan ¼nce yapılan ve **¼nleyici** nitelikteki faaliyetlerdir. ¼rneęin hazırlanan aile eğitimi programları, spot programlar ve Genel M¼d¼rl¼ę¼n yayınları bu niteliktedir.

Genel M¼d¼rl¼ę¼n, **destekleyici-geleştirici** nitelikte çalışmaları da bulunmaktadır. Aile b¼t¼nl¼ę¼n¼n korunması, aile ilişkilerinin g¼çlendirilmesi ile akrabalık ve komşuluk ilişkilerinin geleştirilmesine d¼n¼k olarak yapılan etkinlikler bu bağlamda ele alınmalıdır.

Sosyal alanda yaşanan sorunların tesbit edilmesi, ortaya çıkarılması, araştırılarak raporlanmasına d¼n¼k çalışmalar **öz¼mleyici** niteliktedir. Genel M¼d¼rl¼k, araştırmacı kimliğine dayalı olarak yaptığı araştırmalarda esas olarak öz¼mleyici y¼nteme başvurmaktadır. Araştırmaya konu olan sorun alanı ile ilgili literat¼r taraması, arka plan araştırması ve teorik birikimin sağlanmasıdan sonra araştırma verilerine dayalı olarak sorun ortaya konmakta, sorunu ortaya çıkaran etkenler, sorunun b¼y¼kl¼ę¼ ve etkileşim içinde olduğu fakt¼rler ele alınmaktadır. Daha sonra sayısal g¼stergelere dayalı olarak da ortaya konan sorun alanına ilişkin öz¼m ¼nerilerine yer verilmektedir.

ASAGEM, öz¼mleyici nitelikli çalışmalarını sosyal değişim dinamiği içinde ele aldığı gibi ayrıca sorun alanına ilişkin olarak diğer ¼lkelerdeki durum, eğilim ve sayısal g¼stergeleri de ele almakta ve ¼lkeler arası karşılaştırmalara da yer vermektedir. Geniş perspektife dayalı ve bilimsel nitelikli öz¼mleyici çalışmaların ¼lkeler arası karşılaştırmalara da yer vermesi, elde edilen sonuçların aile ile ilgili ulusal politikaların oluşturulmasında kullanılmasından dolayı gerekli g¼r¼lmektedir. T¼rkiye'de aile ile ilgili ulusal politikaların oluşturulmasında hem iç hem de dış sosyal değişme ve eğilimlerin, demografik geleşmelerin bilimsel titizlikle dikkate alınmasının ¼nemi b¼y¼kt¼r.

4.2. ASAGEM'İN HİZMET ÇIKTILARI

şekil 2. ASAGEM'in Hizmet Çıktıları

4.3. şİMDİYE KADAR YAPILAN ÇALIşMALAR

4.3.1. ASAGEM'in Araştırmaları

ASAGEM, d¼zenli olarak çalışmasını engelleyen fakt¼rlerin olmadığı d¼nemlerde bir yıl içinde d¼rt tane araştırma projesinin gerçekteşmesini sağlamıştır. Sonraki yıllarda bu sayı ikiye ve bire d¼řmüřtür.

ASAGEM'in geçmiş yıllarda d¼zenli olarak çalışmasını engelleyen fakt¼rlerin temelinde 1993 yılında yaşanan mevzuat ve kurumsal yapı değişikliği teřebb¼s¼ ve akabinde yaşanan olumsuzluklar yatmaktadır. Yukarıda da değinildiği gibi 514 ve 536 sayılı Kadın ve Sosyal Hizmetler Müteşarlığı Kurulması Hakkındaki KHK'lerle AAK, kurumsal yapı ve mevzuat olarak d¼n¼řt¼r¼lmek istenmiş ancak söz konusu KHK'lere ilişkin yetki yasası Anayasa Mahkemesi'nce iptal edilince hukuksal bir boşluk doğmuştur.

Ortaya çıkan yasal boşluk Bakanlar Kurulunun 3.8.1994 tarih ve 1994/6 sayılı Prensipten Kararı ile doldurulma yoluna gidilmiştir. Bu prensipten kararı gereğince Aile Araştırma Kurumu 396 sayılı KHK h¼k¼mleri uyarınca ancak rutin faaliyetlerini s¼rd¼rebilmiřtir. Kurum personeli de 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 91. maddesi uyarınca kadrosu kaldırılan devlet memurları stat¼s¼ne d¼řmüřtür. Ayrıca Kurum personelinin bir kısmının özl¼k haklarında da kayıplar yaşanmıştır. Sık olarak gündeme gelen yönetim değişiklikleri de buna eklenince, çok sayıda Kurum çalışanı idare ile mahkemelik olmuş ve yoğun bir yargı s¼reci yaşanmaya başlamıştır.

AAK'nın aslı fonksiyonu olan araştırma faaliyetlerini y¼r¼ten ana hizmet birimlerinde g¼revli uzman ve uzman yardımcılarının çalışma ortamında sorunlar ve uzman yardımcılarının yetiştirilmesinde de ¼nemli aksaklıklar yaşanmıştır. B¼t¼n Kurum personelinin ¼zl¼k haklarında kayıplar yaşanmakla birlikte ¼zellikle kadro karşılığı s¼zleřmeli stat¼de alışan Uzman ve Uzman yardımcılarının ¼zl¼k hakları 1994 yılı başından itibaren yarı yarıya kayba uğramış ve uzmanlık sınavları g¼reve başlamalarından 7 yıl sonra, gecikmeli olarak gerçekleştirilebilmiştir. Bu s¼rete, Kurumdan uzman, uzman yardımcısı ve diğer bazı personelin ayrılışıyla Kurum s¼rekli kan kaybetmiştir.

Bu gelişmeler sonucunda ASAGEM temel işlevi olan araştırma işini gereği gibi yapamaz hale gelmiş ve bu s¼rete araştırma projelerini gerçekleştiremediği için yatırım b¼telerini kullanamamıştır. Bu durum karşısında yatırım b¼tesi yıllar itibariyle giderek k¼¼lm¼řt¼r. Sonuç olarak AAK, 1990'lı yılların ortalarından sonra kendisinden beklenen araştırma işlevini tam olarak yerine getirememiştir. 2004 yılından sonraki yeniden yapılanma d¼nemi, yapısal olarak Başkanlıktan Genel M¼d¼rl¼ę¼e d¼n¼řt¼r¼len Kurumun araştırma faaliyetlerinde de bir artışı beraberinde getirmiştir. ¼rneęin 2005 yılı içinde ASAGEM, kendi imkânları ile, **Almanya'da Yaşayan T¼rklerin Aile Yapısı ve Sorunları** konulu araştırmayı gerçekleştirmiştir. 2006 yılı içinde de T¼İK ile işbirliği içinde **T¼rk Aile Yapısı Araştırması** tamamlanmıştır. Aile araştırmalarında ve aileye d¼n¼k politika ve uygulamalarda çok ¼nemli veri ihtiyacına cevap vermesi beklenen T¼rk Aile Yapısı Araştırması ile 12.208 haneye gidilmiş, 18 yaş ¼zerindeki 24.647 kişi ile g¼r¼ř¼lm¼ř ve 48.238 kişi hakkında bilgi alınmıştır.

4.3.2. ASAGEM'in Yayınları

ASAGEM, kurulduğundan bu yana çalışma alanına ilişkin yayınlarıyla dikkat çeken bir kurum olmuştur. Genel M¼d¼rl¼ę¼n, ¼zellikle ilk iki yılı, bu açıdan değerlendirildiğinde çok verimli geçmiştir. ¼lkemizde "aile" alışmalarına ilişkin olarak, başta ¼niversiteler olmak ¼zere ¼nemli bir bilgi birikimi oluştuğu tespitinden yola çıkan Kurumumuz; araştırma, telif eser ve makale niteliğindeki bu çalışmalardan kamuoyunun yararlanması için yayın atağı başlatmıştır. ASAGEM, kuruluşundan hemen sonraki yıllarda hem kurum olarak kendi yayınlarının basımını gerçekleştirmiş hem de aile ile ilgili çeşitli konularda çalışma yapan ¼¼nc¼ kişilerin telif eserlerinin ve makalelerinin basılmasını sağlamıştır. Kurumun, 2006 yılı sonuna kadar tamamlanan 24 araştırmasından 17'si yayın haline getirilmiş, 7 tanesi ise rapor halinde bulunmaktadır. Basılmamış olan araştırmalar Ek listede (*) ile işaretlenmiştir(**Bkz. EK-3**).

Aile ile ilgili çalışmalarda başvuru kaynağı olabilecek birok ¼nemli eser 1990'lı yıllarda yayımlanarak literat¼re kazandırılmıştır. Bunlar arasında Aile Bibliyografyası, T¼rk Aile Ansiklopedisi, Sosyo-K¼lt¼rel Değişme S¼recinde T¼rk Ailesi, Aile Yazıları, Avrupa Topluluğu ¼lkelerinde Aile Politikası, Aile Politikaları-Karşılaştırmalı ¼lkeler Panoraması... v.s. sayılabilir.

Kurumumuz, yayınlarını yararlanıcılara maddi bir bedel almaksızın dilekçe karşılığında dağıtmaktadır.

ASAGEM'in yayıncılığı içinde kitaplar dışındaki yayın kalemleri de ¼nemli bir yer tutmaktadır. ¼zellikle aile eğitimi açısından ¼nemli bir yere sahip olan g¼rsel ve işitsel yayınlar burada zikredilmelidir. Kurumumuz tarafından hazırlattırılan televizyon dizileri, spot programlar, eğitim amaçlı teyp kasetleri, broř¼rler yoluyla da hem aile eğitimi verilmesi hedeflenmiş hem de ¼lkemizde aile duyarlılığı arttırılmaya çalışılmıştır.

4.3.3. Ő¼ra, Sempozyum ve Diğer Etkinlikler

ASAGEM, 1990 yılından 2004 yılına kadar 4 tane aile Ő¼rası d¼zenlemiřtir. Kamu kurumları, T¼rkiye'deki ¼niversiteler ve sivil toplum kuruluşlarının 'aile' ekseninde bir araya getirildiği ve bilimsel ve fikr¼ birikimlerinin ortaya konduğu Ő¼ralarda ¼lkemizde yaşanan sosyal sorun başlıkları ele alınarak tartişılmiş ve aile politikalarını etkileyecek ¼nemli kararlar alınmiştır. **1. Aile Ő¼rası**, AAK'nın kuruluşundan bir yıl sonra, 17-20 Aralık 1990 tarihlerinde yapılmıştır. **2. Ő¼ra**, 16-18 Kasım 1994 tarihleri arasında **Aile Kurultayı** olarak geręekleřtirilmiřtir. **3. Aile Ő¼rası** ise 25-27 Mayıs 1998 tarihlerinde yapılmıştır. Son olarak **4. Aile Ő¼rası** 18-20 Mayıs 2004 tarihleri arasında d¼zenlenmiřtir.

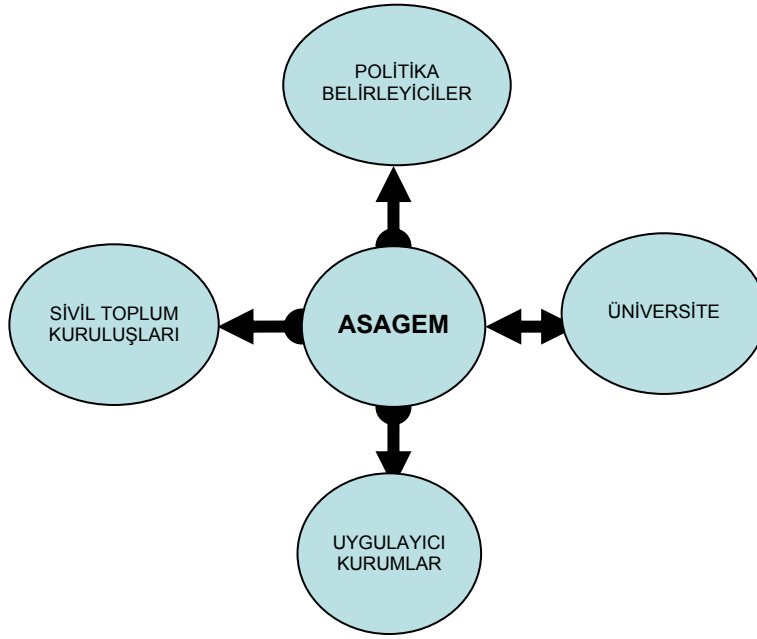
Kurumun geręekleřtirdięi geniş kapsamlı etkinlikler arasında 9-11 Mayıs 2001 tarihleri arasında yapılan **1. Ulusal Aile Hizmetleri Sempozyumu** da bulunmaktadır. 2-4 Aralık 2005 tarihleri arasında İstanbul'da geręekleřtirilen **Uluslararası Aile Sempozyumu** da ASAGEM-İSAV(İslami İlimler Araştırma Vakfı) işbirliği ile organize edilmiştir. Anılan geniş kapsamlı ve geniş katılımlı Ő¼ra ve sempozyumların dışında ASAGEM, panel, konferans, seminer, fotoğraf yarışması ve benzeri t¼rde etkinliklerle de g¼revlerinin gereğini yerine getirme ęabası içinde olmuş ve aynı zamanda kamuoyunda 'aile' bilincinin oluşmasını sağlayıcı etkinliklerde bulunmuştur.

4.4. KURUMUN HEDEF KİTLESİ

ASAGEM'in ęalıřmaları ¼ncelikle, T¼rkiye'de ulusal d¼zeyde politika ¼reten ve karar alan kurum, kuruluş ve kişilere hitap etmektedir. Bunun dışında Mill¼ Eğitim Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı gibi uygulayıcı kurumlar da ASAGEM'in hedef kitlesi içinde yer almaktadır. Genel M¼d¼rl¼ę¼n aile ve sosyal sorunlar odağında yaptığ¼ ve yaptırdığ¼ bilimsel araştırmaların ortaya ıkardığ¼ sonuçlar ve bunlara uygun olarak hazırlanan öz¼m ¼nerileri ¼zellikle sosyal politika ¼reten ve uygulayan birimlere işik tutmaktadır.

ASAGEM'in hedef kitlesi içinde bilimsel ve akademik çevreler de ¼nemli bir yere sahiptir. Genel M¼d¼rl¼k, araştırmalarında ve diğer ęalıřmalarında akademik birikimden yararlanarak literat¼r¼n¼ geliştirdiği gibi, Genel M¼d¼rl¼ę¼n araştırma ve hizmet ıktıları da akademik ęalıřmalar içinde bulunan bilim adamlarına katkıda bulunmaktadır. Bu nedenle ASAGEM-Akademik birimler ilişkisi sıkı ve karşılıklı bir ilişkidir. ASAGEM'in akademik çevrelerle teması birkaç yolla kurulmaktadır. Bunlardan biri, kurumun d¼zenledięi Ő¼ra, panel, konferans, eğitim organizasyonlarına akademisyenlerin katılımıdır. Ayrıca, **Aile ve Toplum** adlı s¼reli yayında akademik yazıların yayımlanması ¼nemli bir irtibat noktası oluşturmaktadır. Bir başka temas noktası, Kurumun yaptırdığ¼ araştırma projelerinde akademisyenlerin yer almasıdır.

ASAGEM'in hedef kitlesi içinde, aile destek hizmetleri alanında faaliyette bulunan g¼n¼ll¼ kuruluşlarla sivil toplum ¼rg¼tleri de yer almaktadır. İşlevlerini yerine getirebilmek için halkla doğrudan ve yakın ilişki içinde bulunan bu kuruluşlar, ęalıřmalarında ASAGEM'in sahip olduğu bilgi birikiminden, araştırmacı kurum kimliğinden ve hizmet çıktılarından esinlenmekte ve yararlanmaktadır.

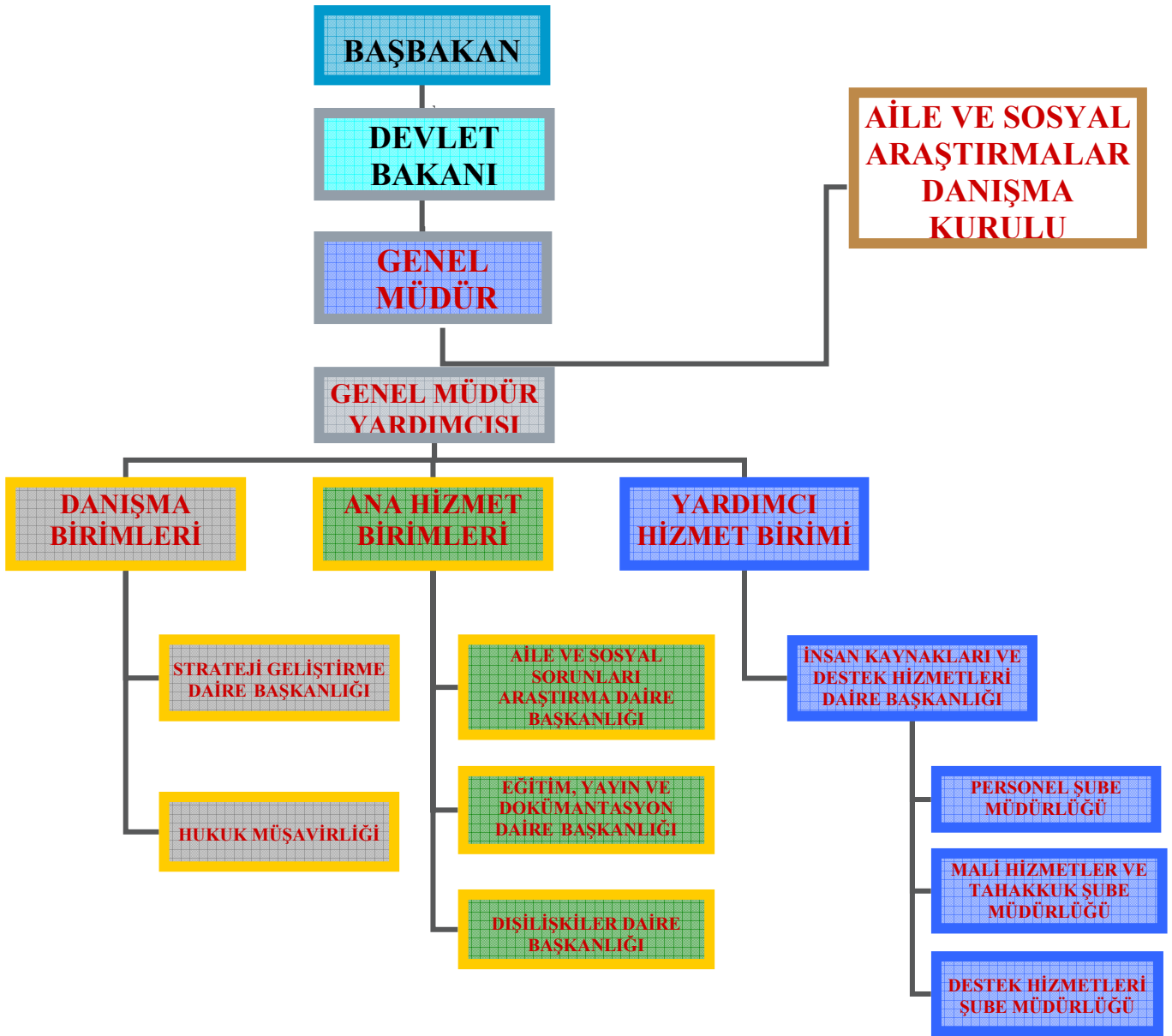

Şekil 3. ASAGEM'in Hedef Kitlesi

5. KURULUŞUN MEVCUT KAYNAKLARI

5.1. ÖRGÜT YAPISI

Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel M¼d¼rl¼ę¼, Başbakanlığa bağlı olup Devlet Bakanı eliyle y¼r¼t¼len ve taşra teşkilatı olmayan bir kamu kurumudur. Genel m¼d¼rl¼k b¼nyesinde; genel m¼d¼r ve genel m¼d¼r yardımcısının altında ¼ ana hizmet birimi ile iki danışma birimi ve bir yardımcı hizmet birimi yer almaktadır. Ayrıca, Genel M¼d¼rl¼ę¼n g¼rev alanına giren konularda g¼r¼ř ve ¼nerilerde bulunmak ¼zere Aile ve Sosyal Araştırmalar Danışma Kurulu oluşturulmuştur.

Şekil 4: Teşkilat Şeması

5.2. İNSAN KAYNAKLARI

ASAGEM bir araştırma kurumu olduğundan çalışmalarını uzmanlığa dayalı olarak y¼r¼tmektedir. Kurum, 1989 yılından bu yana yaptığı ve yaptırdığı araştırmaları, ¼niversitelerin sosyoloji, psikoloji, iktisat, kamu y¼netimi, iletişim, istatistik, hukuk, maliye, uluslararası ilişkiler, işletme, çalışma ekonomisi ve end¼stri ilişkileri b¼l¼mlerinden mezun olan Kurum uzmanları ve sosyal çalışmacı, ocuk gelişimci, istatistiki, ekonomist ve sosyolog gibi meslek memurları eliyle gerçekleştirmiştir.

5256 sayılı Teşkilat Kanunu'nun y¼r¼rl¼ęe girişinden 6 ay sonra meslek memurlarının bu yasa h¼km¼ gereği istihdam fazlası sayılarak Kurumdan ayrılışları gerçekleştirilmiştir. Hali hazırda Genel M¼d¼rl¼ę¼n yaptığı ve yaptırdığı araştırma işini yalnızca uzmanlar ve uzman yardımcıları y¼r¼tmektedirler.

Mart 2007 tarihi itibariyle Genel M¼d¼rl¼kteki kadro ve personel durumu şyledir:

Tablo 1: Kadro Cetveli ve Personel Durumu

Sınıfı	Unvanı	Derecesi	Toplam Kadro Adedi	Dolu Kadro Adedi	Boş Kadro Adedi	Diğer Kurumlarda Olanlar	Fiilen alışanlar
GİH	Genel M¼d¼r	1	1	-	1		
GİH	Genel M¼d¼r Yardımcısı	1	1	1			
GİH	Daire Başkanı	1	5	5			
GİH	Hukuk M¼řaviri	1	1	1			
GİH	Aile ve Sosyal Araştırma Uzmanı	1	20	17	3	3	
GİH	Aile ve Sosyal Araştırma Uzman Yardımcısı	7	10	10			
GİH	Aile ve Sosyal Araştırma Uzman Yardımcısı	9	10	9	1		
GİH	şube M¼d¼r¼	1	3	3			
GİH	M¼tercim	2	1	-		1	
GİH	K¼t¼phaneci	5	1	1			
GİH	Ayniyat Saymanı	1	1	1			
GİH	öz¼mleyici	7	1	1			
GİH	Programcı	7	1	1			
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	3	4	4			
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	4	5	5			
GİH	Veri Hazırlama Kontrol İşletmeni	6	2	2			
GİH	Memur	5	2	2			
GİH	Ambar Memuru	5	1	-	1		
GİH	Santral Memuru	5	1	-	1		
THS	Teknisyen	4	1	-	1		
GİH	řof¼r	5	2	2			
GİH	Gece Bekçisi	5	2	1	1		
GİH	Gece Bekçisi	6	1	-	1		
GİH	Mali Hizmet Uzmanı	4	1	1			
GİH	Mali Hizmet Uzmanı	5	1	-	1		
GİH	Mali Hizmet Uzman Yrd.	8	1	-	1		
	Toplam		80	68	12		68

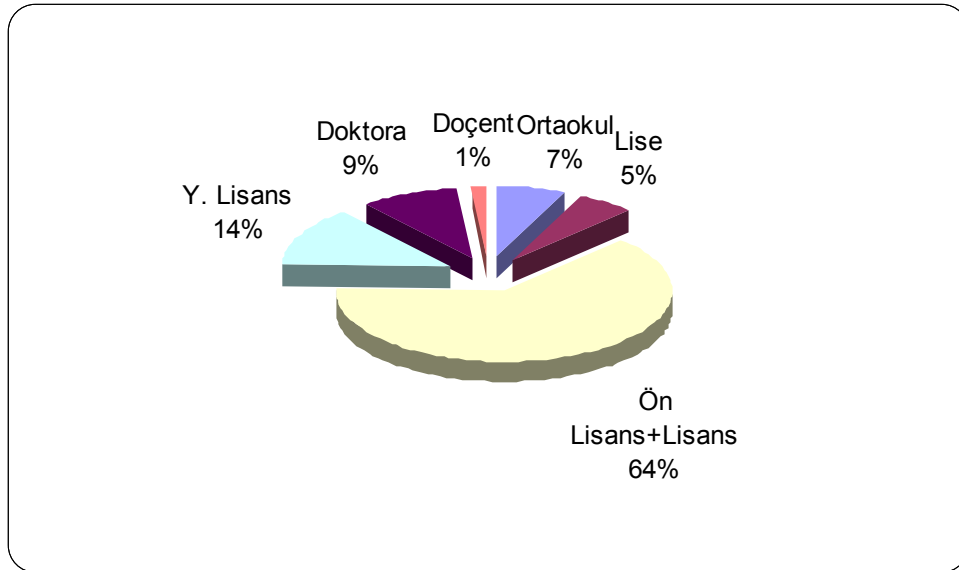

Tablo 2: Kadrolu Olmayan Personel Tablosu (Mart 2007 itibariyle)

T¼r¼	Unvanı	Adedi
Geçici Görevlendirme	Memur	1
Geçici Görevlendirme	Daire Tabibi	1
Geçici Görevlendirme	Bekçi	2
Sözleşmeli Personel	Programcı	1
Sözleşmeli Personel	Çözümleyici	1
Toplam		6

Tablo 3: ASAGEM Personeli Öğrenim Durumu Tablosu (Mart 2007 itibariyle)

Öğrenim Durumu	Sayı
Ortaokul	5
Lise	4
Önlisans/Lisans	47
Yüksek Lisans	10
Doktora	7
Doçent	1
Doçent	1
TOPLAM	74

5.3. ASAGEM'İN MALİ YAPISI

Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel M¼d¼rl¼ę¼, malî yapı olarak, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na göre **genel bütçe** içerisindeki kamu idareleri arasında yer almaktadır. Kurum, genel bütçe dışında herhangi bir gelir kaynağına (döner sermaye veya fon gelirleri gibi) sahip değildir.

Genel bütçeli kurumlara bakıldığında bunların çoğunlukla icracı kurumlar olduğu görülmektedir. İcracı kurumların bütçe sürecinin yavaş işlediği, katı kurallara bağlı olduğu

ve esnek olmadığı bilinmektedir. Oysa ASAGEM, bir araştırma kurumudur. Dolayısıyla ASAGEM'in genel b¼tçe içerisindeki kamu idareleri arasında yer alması Kurumun misyonunu en uygun biçimde yerine getirebilmesi açısından birtakım zorlukları beraberinde getirmektedir.

En başta, Kurumun yaptığı araştırmaların zamanlaması ve sonuçlandırılmasında b¼tçe s¼recinden kaynaklanan b¼y¼k zaman kayıpları ortaya çıkmaktadır. G¼ncellik taşıyan bazı sosyal sorunlar konusunda araştırma yapılması gerektiğinde, b¼tçe ¼deneklerinin serbest bırakılması ve onay s¼reci, araştırmaların zamanında yapılmasına engel olabilmektedir.

Araştırma projeleri yıllık olarak onaylandığı için, mali yıl içerisinde ortaya çıkacak sosyal sorunlardan kaynaklanan araştırma ihtiyaçları bir sonraki mali yıla kalabilmektedir. Bu durum, yapılacak araştırmaların g¼ncellięini yitirmesine neden olabilmektedir.

Yukarıda bahsedilen sebeplerle, Kurumun yaptığı işler dikkate alınarak daha esnek bir b¼tçe yapısına sahip olması uygun olacaktır. Bundan dolayı merkezi y¼netim b¼tesi içerisinde yer alan ¼niversiteler ve T¼B¼TAK gibi ¼zel b¼tçe kapsamındaki idareler arasında bulunmasının uygun olacağı d¼ř¼n¼lmektedir.

Kurumun mali yapısından bahsederken değinilmesi gereken ikinci husus, t¼bi olduğu ihale mevzuatıdır. ASAGEM, *araştırma-geliştirme projeleri için gerekli olan mal ve hizmet alımları* açısından ceza ve ihalelerden yasaklama h¼k¼mleri hariç Kamu İhale Kanunu'na tabi değildir. Bu kapsamda "Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel M¼d¼rl¼ę¼ Tarafından 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3 ¼nc¼ Maddesinin (f) Bendi Kapsamında Yapılacak İhalelere İlişkin Esaslar" Bakanlar Kurulu'nca 26/04/2006 tarihinde kararlaştırılmıştır.

Bu Esasların amacı, 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 3 ¼nc¼ maddesinin (f) bendi kapsamında y¼r¼t¼len ve desteklenen araştırma-geliştirme projeleri için gerekli olan mal ve hizmet alımlarında uygulanacak esasları belirlemektir.

Ancak Bakanlar Kurulunca belirlenen s¼z konusu "Esaslar", araştırma projelerinin yaptırılmasında kolaylık sağlasa dahi b¼tçe s¼recindeki zorlukları ortadan kaldırmamaktadır.

Kurumun mali yapısından bahsederken ele alınması gereken başka bir husus ise, Yatırım B¼tesi içinde yer alan araştırma projelerinin DPT tarafından onaylanma zorunluluğudur. Genel M¼d¼rl¼ę¼n faaliyet alanı açısından ihtiyaç olarak belirlediği araştırma projelerinin gerçekleştirilebilmesi için DPT'nin onayından geçmek zorunda kalması; uzman bir kurum tarafından belirlenen ihtiyacın tekrar başka bir kurum tarafından değerlendirilmesi sonucunu doğurmaktadır. Bu durum, sosyal sorunların ve acil olarak yapılması gereken projelerin s¼resinin uzamasına veya hiç yapılmamasına yol açabilmektedir.

ASAGEM'in son 8 yıllık b¼tçe ¼denekleri aşağıdaki tabloda g¼sterilmiřtir. Tabloda g¼r¼ld¼ę¼ ¼zere 2002-2004 yılları arasında araştırma projeleri için ayrılan yatırım ¼denekleri arttırılmamıştır. 2004 yılında ise Kurumun Teşkilat Kanununun çıkması ile birlikte, yatırım ¼deneęi hemen hemen iki katına çıkmıştır. Daha sonraki yıllarda yatırım ¼denekleri nominal olarak artmakla birlikte, geçmiş yıllarda yatırım ¼deneklerinin artmadığı g¼z ¼n¼ne alınırsa, bu artışın reel olarak d¼ř¼k d¼zeyde kaldığı s¼ylenebilir.

Tablo: Yıllar İtibarıyla ASAGEM'in B¼t¼e Ödenekleri

Yıllar	Personel	Cari	Yatırım	Transfer	Toplam
2000	561.000	286.000	200.000	10.000	1.057.000
2001	704.000	206.000	236.000	8.000	1.154.000
2002	1.285.359	445.000	250.000	21.000	2.001.359
2003	1.750.000	454.000	250.000	22.000	2.476.000
2004	1.525.000	688.000	250.000	25.000	2.488.000
2005	1.426.000	838.000	452.845	20.974	2.737.819
2006	1.985.000	967.000	857.000	22.000	3.781.000
2007	2.389.000	897.000	920.000	23.000	4.229.000

5.4. BİLİŐİM ALT YAPISI

Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler, örg¼tlerin iş süreçlerini ve hizmet sunma Őekillerini önemli ölç¼de deęiŐiklięe uğratmıŐtır. Özellikle, internetin daha hızlı eriŐilebilir ve daha yaygın kullanılır hale gelmesiyle örg¼tlerin internet üzerinden hizmet sunmaları mümkün hale gelmiŐtir.

ASAGEM'in kanuni görevlerine bakıldığında bunların daha çok bilgi üretme ve ürettiği bilgiyi topluma ve ilgili mercilere sunma Őeklinde özetlenebilecek yapıda oldukları söylenebilir. Kendisine yüklenen bu görevlerin bir gereği olarak ASAGEM, ürettiği bilgileri (rapor, araştırma, yayın vb.) çeşitli araçlarla topluma ve ilgili mercilere sunmaktadır. Bu araçların baŐında da günümüz teknolojisinin gittikçe yaygınlaŐan bilgi ve iletişim aracı internet gelmektedir.

ASAGEM'in bilgi ve iletişim teknolojisinin sağladığı olanaklardan yararlanma düzeyi hakkında Őu tespitler yapılabilir;

- Kurumun www.aile.gov.tr uzantılı bir web sitesi bulunmaktadır. Bu web sitesinde Kurum hakkında bilgilere, Kurum uzmanlarınca hazırlanan raporlara, Kurum tarafından yapılan veya yaptırılan araŐtırmalara, toplantılara, yürüt¼len ve yürüt¼lmekte olan kampanyalara yer verilmektedir. Ayrıca, Kurumun süreli yayını "Aile ve Toplum" dergisi ile Kurum uzmanları ve konusunda uzman diğer kiŐilere hazırlatılan yayınlar da Kurumun web sitesinde yer almaktadır. Bu yayınların bazıları (**Ailede Çocuk Eğitimi**, **Ailenin Sağlık Eğitimi**, **Aile ve Toplum** dergisi gibi) web ortamından kiŐisel bilgisayarlara indirilebilir (download) özelliindedir.
- Kurumun web sitesinde yer alan "Bilgi Edinme" bağlantısı sayesinde vatandaşlar, 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanunu çerçevesinde, kendilerini ve Kurum faaliyetlerini ilgilendiren konularda internet ortamından bilgi talep edebilmektedirler.

- Vatandaşlar, Kurumun 2007-2011 yıllarını kapsayan stratejik planına da web sitesi ¼zerinden erişim olanağına sahiptirler.
- 2006 yılında saha uygulaması çalışmalarına başlanan “Boşanma Nedenleri” adlı araştırmanın b¼y¼k bir b¼l¼m¼, kendilerine kullanıcı adı dağıtılan avukatların, Kurumun web sayfasında oluşturulan bir bağlantı ¼zerinden, bağlantıda yer alan sorgu formlarını elektronik ortamda doldurmaları suretiyle gerçekleştirilmiştir. Bu sayede, adı geçen araştırmanın saha uygulaması aşamasının hem daha kısa s¼rede ve az maliyetle gerçekleştirilmesi sağlanmış hem de kendilerinden bilgi talep edilen avukatların daha az zamanları alınmıştır.
- Kurum içinde elektronik ortamdan bilgi ve belge paylaşımı intranet (i aę) ile sağlanmaktadır.
- Kurum k¼t¼phanesinde yer alan kitapların y¼netimini sağlamak ¼zere k¼t¼phane yazılımından yararlanılmaktadır.

6. KURULUŞUN FAALİYET ALANINDAKİ DURUM VE GELİŞME EğİLİMLERİ

6.1. ULUSLARARASI BOYUT

6.1.1. Tarihsel Gelişim

İnsanlığın en k¼kl¼ kurumu olarak bilinen aile kurumu sanayileşme ve kentleşme ile birlikte ortaya çıkan toplumsal sorunların k¼reselleřme ile daha da b¼y¼mesi ve çeşitlenmesi karşısında b¼y¼k tehditlerle karşı karşıya kalmış ve kalmaktadır.

Geleneksel toplum yapısından modern sanayi toplumuna geçiş s¼recinde insan yaşamında, teknolojik-bilimsel gelişmelere ve ¼retimdeki artışa bağlı olarak, birok kolaylıklar sağlanmakla birlikte toplum yapısında başlangıçta fark edilmeyen ¼nemli sorunlar ortaya çıkmıştır. Toplumsal hayatta karşılaşılan sorunlar; ¼retim biiminin değişmesi, ev ve çalışma mekânlarının birbirinden ayrılması, kadınların ¼retime aktif olarak katılımı, geniş ailenin kentsel çekirdek aileye d¼n¼řmesi, toplumdan ziyade bireyin ¼neminin ¼n plana çıkarılması gibi etkenlere bağlı olarak kendini g¼stermiřtir. G¼n¼m¼zde sanayileşmiş ve kentleşmiş toplumların öz¼m bulmak zorunda kaldığı bazı sosyal sorunlar; kent yoksulluğu, aile parçalanmaları, g¼, sokak çocukları, ocuk suçluluğu, boşanmalardaki artış, aile eğitimindeki yetersizlikler, intiharlarda artış, cinsel istismarlar ve cinsel sapma gibi sorunlar olarak sıralanabilir.

18. y¼zyılın sonlarında, d¼nyada yaşanan Sanayi Devrimi ve bunun getirmiş olduğu ekonomik, sosyal, k¼lt¼rel ve siyasi değişimlere benzer gelişmeler 20. y¼zyılda bilgi ve iletişim teknolojilerindeki muazzam ve ¼ng¼r¼lemez hızdaki ilerlemeyle yeni boyutlar kazanmıştır. D¼nya toplumları, ekonomide, teknolojiye, ticarete, kitle iletişiminde, t¼keticiliklerinde, k¼lt¼rde vb. alanlarda k¼reselleřme y¼n¼nde hızlı bir değişim yaşamaya başlamıştır.

K¼reselleřme s¼recinde insan hayatında haberleşme, ulaşım, bilgiye erişim gibi bazı alanlarda çok ¼nemli kolaylıklar sağlanmakla birlikte birok toplumsal, psikolojik, k¼lt¼rel problemler de ortaya çıkmıştır. Bu problemler; belli bir k¼lt¼r ve yaşam tarzının

hegemonyası, diğer k¼lt¼rlerin yok olma s¼recine girmesi, kimlik sorunlarının ve etnik çatışmaların artması, aşırı t¼kretim eğilimi, suğ oranlarında ve şiddet eğiliminde artış, kitle iletişim arağlarının toplumsal değerleri tahrip edici etkisi, madde bağımlılığı, internetin kontrol edilemezliği olarak sıralanabilir.

Sanayileşme ve k¼reselleřmenin etkisiyle ailenin fonksiyonlarında da değişim yaşanmıştır. Geleneksel toplum yapısında aile içinde yerine getirilen eğitim, sosyal g¼venlik, ęocuk-yaşlı-öz¼rl¼ bakımı, toplumsallaşma gibi biręok fonksiyon, kentleşmiş modern sanayi toplumlarında ailenin elinden ęıkarak kamu kurum ve kuruluşları ile özel kuruluşlar ve sivil toplumun y¼netimindeki okul, kreş, yurt, huzurevi gibi yapılara devredilmiştir.

Ancak toplumların deneyimi şunu g¼stermiřtir ki, hiğbir kurumsal yapı, ailenin yerine getirdiği fonksiyonları aile kadar başarılı, yerinde ve ekonomik olarak ifa edememektedir. Bunun en ¼nemli nedenleri arasında aile içinde bireylerin, birbirlerinden karşılık beklemezsin doğal bağlılık-sevgi-saygı-özveri ilişkisi içinde bulunmaları; buna karşılık kurumsal yapılarda ise aile ¼yelerine g¼t¼r¼len hizmetlerin (ęocuk bakımı, yaşlı ya da öz¼rl¼ bakımı gibi) bu ilişkileri iğermemesi ve ticar¼ bir değer karşılığında yerine getirilmesi yer almaktadır. Bu tespitlerden yola ęıkan biręok Avrupa ¼lkesinde son yıllarda devlet politikaları ¼nemli ¼lę¼de geleneksel aile modeline d¼n¼ř eğilimi g¼stermektedir. Bu ¼lkelerde ęocuk, yaşlı ve öz¼rl¼lerin kurumsal yapılar yerine aile içinde bakımı ve rehabilitasyonu teşvik edilmekte, aileler aynı, nakdi ve hizmet y¼n¼nden desteklenmektedirler. ř¼phesiz, "aile"nin sosyal politikalarda tekrar odak haline gelmesinde devletler açısından ekonomik maliyetin d¼ř¼kl¼ę¼ de rol oynamaktadır.

Ailenin sosyal politikalarda bir birim olarak ele alınmaya başlaması refah devletinin yaşadığı krizle doğrudan ilgilidir. Sosyal hizmetler alanında ailelere kurumsal yolla g¼t¼r¼len hizmetlere oranla, bu hizmetlerin ailelere madd¼ destek verilmesi yoluyla aile içinde yerine getirilmesi kamusal hizmet maliyetlerini b¼y¼k oranda d¼ř¼rmektedir. Sosyal hizmetlerin devlet b¼tęesi ¼zerindeki ağır mali y¼k¼, ekonomik durgunluk ve kriz d¼nemlerinde artmış ve bu devletler sosyal y¼klerden kurtulma amacıyla aileyi ve sosyal dayanışma ağlarını sosyal refah hizmetleri organizasyonu içine ęekme politikaları geliştirmeye başlamışlardır. Bu y¼n¼yle de kamu harcamalarını azaltan bir fonksiyon g¼ren "aile"nin desteklenmesi gerekmektedir. ¼lkemizde de, aile politikalarında g¼r¼len uluslararası eğilime uygun olarak sosyal hizmetlerin aile merkezli olarak yerine getirilmesi, ailelere bu doğrultuda maddi destek, eğitim ve y¼nlendirme desteği sağlanması yoluna gidilmesi uygun olacaktır.

6.1.2. Uluslararası Gelişmeler

Aile kurumunun; ¼retim biğiminin değişmesi, kentleşme, kadının istihdama erkekle eğit şartlarda katılması gibi sosyo-ekonomik değişimlerden ciddi derecede olumsuz etkilenmesi devletleri, uluslararası ve uluslar¼st¼ ¼rg¼tleri harekete geğirmiş ve bu konuda ¼nlemler almaya itmiştir.

Bu kapsamda, aileden sorumlu Avrupalı bakanların 2006 yılı Mayıs ayında Lizbon'da geręekleřtirdikleri toplantıda aile kurumunun sosyo-ekonomik değişimlerden nasıl etkilendiği konusu g¼ndeme gelmiştir. Avrupalı Bakanların yayımladığı "Bakanlar Bildirisi Niha¼ Taslağı"nda toplumların hızlı ekonomik, sosyal, k¼lt¼rel ve siyasi değişiklikler sonucunda karşı karşıya bulunduğu tehditler;

- ✓ N¼fus azalması ve yaşlılık,

- ✓ Aile yaşam d¼zeninin istikrarsızlığı ve çok eşitliliği,
  - ✓ Yeni cinsiyet rollerinin aile hayatı ¼zerindeki etkileri,
  - ✓ Kadınların iş g¼c¼ pazarına katılımının artması
- olarak sıralanmıştır.

Avrupalı Bakanlar, Lizbon Toplantısı sonunda yayımladıkları Deklarasyon'da n¼fus azalması tehdidine, istikrarlı bir aile politikası içinde uygulanacak olan aile dostu ¼nlemlerin bir cevap oluşturabileceği, ailelerin ve çocukların mutluluğunun bir politika ¼ncelięi olması gerektiği d¼ř¼ncesini paylaştıklarını ifade etmişlerdir.

Yukarıda sayılanlardan ilk ¼c¼ T¼rk toplumu için şimdilik tehdit algılaması içinde yer almamaktadır. Ancak, bu b¼yle kabul edilse bile gelecekte aynı sorunların T¼rk aile yapısını da kuşatabileceği d¼ř¼n¼lerek n¼fus ve aile politikalarının şimdiden buna g¼re belirlenmesinin gerekliliği açıktır.

AB Bakanlar Bildirisi metninde ¼lkeden ¼lkeye değişmekle birlikte aile ve evlilikle ilgili bazı değerlerin değişmesi de tehdit olarak algılanmıştır. Bunlar,

- ✓ Evliliğin ve ocuk doğurmanın ertelenmesi,
- ✓ Doğum oranlarının d¼řmesi,
- ✓ Boşanmaların ve ikinci evliliklerin artması,
- ✓ Boşanmış ebeveynlerden oluşan ailelerin, yeniden kurulan ailelerin, çocuksuz ailelerin, tek kişiden oluşan ailelerin, nikâhsız birlikteliklerin ve eşcinsel ilişkilerin kabul edilebilirliğinin giderek artması

gibi değerler değişimidir ki bunlar da aile kurumuna y¼nelik tehditler olarak belirlenmiştir.

AB'li Bakanların da kaygıyla işaret ettikleri, aile kurumunun Avrupa'da karşı karşıya kaldığı tehditler bazı istatistiklerle de ortaya konmuştur. **Avrupa Birliği'nin İstatistik Kurumu** "EUROSTAT"ın verilerine g¼re, 2004 yılında AB ¼yesi 25 ¼lkenin toplam n¼fusu 457 milyon 189 bin iken bu ¼lkelerde toplam 2 milyon 178 bin evlilik ve 956 bin boşanma kaydedilmiştir.

Evlenme oranının en y¼ksek olduğu ¼lkeler, binde 7,2 evlilikle Kıbrıs Rum kesimi, 7 evlilikle Danimarka ve 6 evlilikle Malta şeklinde sıralanırken; 3,3 evlilikle Slovenya, 4,1 evlilikle Belçika, 4,2 evlilikle Yunanistan, 4,3 evlilikle Fransa, İtalya ve Macaristan en geride kalan ¼lkeler olmuştur. T¼rkiye'de ise bu oran 2003 yılında binde 6,8 olarak gerçekleşmiş olup, bu oranla T¼rkiye, Avrupa ¼lkeleri içinde evlilik oranı y¼ksek olanlar arasında yer almaktadır.

AB ¼lkelerinde 2004 yılında d¼nyaya gelen bebek sayısı 4,8 milyondur. Bu ocukların y¼zde 31,6'sı evlilik dışı ilişkiden doğmuştur. Evlilik dışı ilişkiden doğum oranı en y¼ksek ¼lkeler, y¼zde 58 ile Estonya, y¼zde 55 ile İsveç ve y¼zde 45 ile Letonya ve Fransa'dır. Evlilik dışı bebek doğumu oranının en d¼ř¼k kaldığı ¼lkeler arasında Kıbrıs Rum kesimi (y¼zde 3), Yunanistan (y¼zde 5), İtalya (y¼zde 15), Polonya (y¼zde 17) ve Malta (y¼zde 19) bulunmaktadır. ¼lkemizde bu konuda kesin istatistikler bulunmamakla

birlikte, sosyo-k¼lt¼rel yapımız dikkate alındığında bu oranın AB ortalamasının oldukça altında olduğu tahmin edilmektedir.

Yine EUROSTAT'ın istatistik sonuçlarına g¼re AB'de ailelerin (ikametgâh olarak bildirilen hanelerin) y¼zde 67'sinde ocuk bulunmazken, y¼zde 16'sında tek ocuk, y¼zde 13'¼nde 2 ocuk ve y¼zde 4'¼nde 3 ve daha fazla ocuk bulunmaktadır.

Birlik ortalamasında, çocuklu ailelerin y¼zde 13'¼nde anne ya da babadan biri bulunmazken, bu oranın en y¼ksek çıktığı ¼lkeler İngiltere (y¼zde 24), Belçika (y¼zde 18), Danimarka ve Almanya (y¼zde 16'sar) şeklinde sıralanmaktadır.

AB Bakanlar taslak bildirisinde, Avrupa Konseyi'nin "sosyal uyum"u sağlama ve bu bağlamda yaşlılar ve çocukların da dâhil olduğu savunmasız grupları koruma hedefine atıfta bulunulurken yoksulluk ve dışlanmışlıkla m¼cadele perspektifine dikkat çekilmektedir. Ayrıca sosyal uyumun ilk tecr¼be edildiği ve ¼ęrenildięi yerin "aile" olduğu tespitine yer verilmektedir.

Bildiride Avrupa Konseyi'nin, herkesin sosyal haklara eşit olarak ulaşmasının sağlanabilmesi için çocuklara y¼nelik şiddetle m¼cadele ve çocukların bakımı ve yetiştirilmesi konusunda bir Avrupa stratejisi oluşturma çabalarına değinilmektedir. Bu yaklaşım işığında (aile paralanmalarından dolayı ocuk bakımı ve yetiştirilmesinin daha da zorlaştığı ve ¼nem kazandığı bilinciyle d¼zenlenen) Avrupalı Bakanlar Konferansı'nın 28. Oturumu'na **ebeveynliğin desteklenmesi** teması damgasını vurmuştur. Avrupalı Bakanlar, ebeveynliğin desteklenmesinin bir ana *kamu politikası* haline gelmesi hususunda anlaşmışlar ve şiddet içermeyen olumlu ebeveynliğin geliştirilmesi ¼zerinde durmuşlardır. Taslak Bildiri'de ebeveyn otoritesinden ebeveyn sorumluluğuna geçiş olduğu tespiti yapılmıştır. Ayrıca, Avrupa Konseyi'nin, şiddet içermeyen ocuk b¼y¼t¼lmesini bir insan hakları meselesi olarak g¼rd¼ę¼ ifade edilmiştir.

Avrupalı Bakanlar Toplantısı'nda uzlaşmaya varılan diğer bazı konular olarak; iş ve aile yaşamının uzlaştırılması, aile içinde ocuk ve bağımlı diğer aile ¼yeleri arasında her t¼rl¼ şiddetin ¼nlenmesi için tedbirler alınması sayılabilir. Bakanların tartışma konusu olarak g¼ndemlerine aldıkları diğer ¼nemli bir konu da toplumda daha g¼venli olduğu bilinen belirli aile modellerini geliştirmek için çaba g¼stermek amacıyla kamu otoritelerinin aile yapılarına m¼dahale etmesinin gerekip gerekmediği hususudur.

6.1.3. Aile Politikaları ve Uluslararası Duyarlılık

Aile yaşam d¼zeninin (yasalarla tanımlanmış olup karşı cinsler arasında gerçekleşen bir evlilik birlikteliği içinde eşlerin ve çocukların bir arada bulunduğu yapının) istikrarsızlaşması, çok çeşitlilik kazanması, toplumlarda g¼r¼len aile ve evlilik değerlerindeki aşınmalar aile kurumu için birer tehdit olarak algılanmaktadır. Bu tehditler, Avrupa kamuoyunda, çocukların doğup yetiştirildiği geleneksel toplumsal âdetlere bağlı aile yapısının artık temel normatif çevreyi ya da tek aile formunu oluşturmadığı sonucuna varılmasına yol açmıştır.

"Aileden Sorumlu Avrupalı Bakanlar 2006 Bildirisi"nde bu konuya ilişkin ¼nemli bir hususun altı çizilmiştir. Buna g¼re; birok ¼ye ¼lke bu olumsuz değişimlere rağmen ailenin hâla toplumun esas birimi olduğunu ve aile dayanışmasının çok g¼cl¼ olarak devam ettiğini kabul etmektedir. Bu noktada aile kurumunun taşıdığı olumlu değerler olarak; aile ilişkilerinin dayandığı sağlam ortaklık ve saygı, samimiyet, sevgi, ailede birbirini kayıtsız-şartsız destekleme, g¼ven, g¼ndelik hayatın y¼netimi, eşitlik uygulaması, hořg¼r¼ ve

dayanışmaya yer verilmekte ve bu değerlerin Avrupa vatandaşlarının yaşam kalitesini iyileştirmede anahtar ihtiyaçlar olduğu belirtilmektedir.

Avrupa ¼lkelerinde, ABD’de ve diğer d¼nya ¼lkelerinde aile kurumunun toplumların uyum, mutluluk ve refahı bakımından taşıdığı ¼nemin farkına varılmasıyla birlikte bu ¼lkelerde aile politikaları devlet politikası olarak benimsenmeye başlanmıştır.

Aile politikaları, ¼lkeden ¼lkeye değişme g¼stermekle birlikte temelde bu kurumun ayakta kalmasını sağlamak, ona destek vermek ve g¼clendirmek amaçlı olarak h¼k¼metlerin uygulayacağı çeşitli politikalardan oluşmaktadır. Aile politikalarında benimsenen uygulamalar, evlilik ve çocuk sahibi olmayı teşvikten başlayarak, çocuk doğumundaki yardım ve doğum izinleri, eř ve çocuk yardımı, eğitim desteği, aile sağlığı, aile danışmanlığı ve rehberlik hizmetleri gibi çok geniş bir alana yayılmaktadır.

Aile politikalarına yer veren ¼lkeler devlet teşkilatları içinde bu politikaları belirlemek ve uygulamakla g¼revli resmi ¼rg¼tlenmeleri gerçekteşirmişlerdir. Bu ¼rg¼tler **EK-4**’de de g¼r¼ld¼ę¼ gibi bazı ¼lkelerde bakanlık, bazılarında merkez, diğer bazılarında ise genel m¼d¼rl¼k şeklinde yapılanmıştır.

Devletlerin aile politikası benimsemesi ve aile kuruluşlarına devlet ¼rg¼t¼ içinde yer vermesi aile konusuna g¼sterilen duyarlılığın g¼stergesidir. Aile konusuna g¼sterilen uluslararası duyarlılık 1990’lı yıllarda en ¼st noktaya ulaşmış ve Birleşmiş Milletler (BM), aile konusuna dikkatleri çekmek amacıyla 1994 yılını **Uluslararası Aile Yılı** olarak ilan etmiştir. **1994 Uluslararası Aile Yılı** kapsamında ¼lkemizde ve t¼m d¼nyada çeşitli etkinlikler gerçekteşirilmiştir. Ayrıca her yılın **15 Mayıs** g¼n¼, **Uluslararası Aile G¼n¼** olarak kutlanmaktadır.

“2006 Yılı **Aile G¼n¼**” dolayısıyla BM Genel Sekreterliği’nin yayımladığı mesajda 2006 Yılı Uluslararası Aile G¼n¼’n¼n “**Değişen Aileler: Tehditler ve Fırsatlar**” teması ile ele alındığı belirtilerek bazı tespitlere yer verilmektedir. Buna g¼re;

- Son yıllarda ortalama aile b¼y¼kl¼ę¼ azalmakta,
- Gençler daha geç yaşta evlenmekte,
- Annelerin ilk doğum yapma yaşları y¼kselmekte,
- Çiftler daha az çocuk sahibi olmakta,
- Nikâhsız birliktelikler veya eşleriyle ayrı şehir ya da ayrı ¼lkelerde yaşayan g¼çebe işçilerin evlilikleri gibi birliktelikler yaygınlaşmakta,
- Boşanmaların artışına bağlı olarak tek ebeveynli çocukların sayısı y¼kselmekte;
- Ayrıca, yalnız yaşayan yaşlı insanların da sayısında artış g¼r¼lmektedir.

HIV/AIDS hastalığının aileler ¼zerindeki tahribatına da değinilen BM Genel Sekreterliği’nin mesajında daha sonra ç¼z¼me ilişkin g¼r¼řlere yer verilmektedir. Kamu politikalarının, ¼lkeler tarafından eğitim ve sağlık alanı başta olmak ¼zere ailelerin ihtiyaçlarına cevap verecek biçimde birlikte yeniden şekillendirilmesinin gereğine dikkat çekilmektedir.

Aileler için bazı fırsatların da ortaya çıktığı belirtilen BM mesajında kızlar ve kadınlar için h¼k¼metlerin sivil toplumla işbirliği içinde yeni politikalar geliştirebildiğine dikkat çekilmektedir. Ayrıca ¼lkeler aile perspektifini ulusal politika yapma s¼relerine uyarladıka BM'nin de bu perspektifi h¼k¼metler arası (k¼resel) s¼rece yansıtıma çalıştığı ifade edilmektedir.

T¼m bu gelişmeler çerçevesinde çeşitli uluslararası hukuki metinlerde ailenin korunması ve desteklenmesi maksadıyla birok d¼zenlemeye yer verilmiştir.

6.1.4. Uluslararası Mevzuatta Ailenin Yeri

Uluslararası toplum, temel hukuk metinlerinde aileye ¼nemli bir yer vererek "aile" kurumunun varlık, korunma ve gelişme hakkını g¼venceye almaktadır. Aşağıda bu konuya ilişkin ¼rneklere yer verilmiştir:

❖ İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi

2. D¼nya Savaşı yıllarında insanlığın yaşadığı b¼y¼k acılardan ders çıkarılarak kurulan **Birleşmiş Milletler** ¼rg¼t¼n¼n 1948 yılında kabul ettiği "**İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi**"nde evlilik ve aile kurma temel bir hak olarak kabul edilmekte, ailenin toplumlar ve devletler tarafından korunması gereği ¼nemle vurgulanmaktadır. Beyannamenin ilgili maddesi şoyledir:

"Madde 16:

1. Evlenme ağındaki erkeklerle kadınların, ırk, uyrukluk ya da din bakımından sınırlamalar yapılmaksızın evlenmeye ve bir aile kurmaya hakkı vardır. Evlenirken, evlilik sırasında ve evliliğin bozulmasına ilişkin hakları eşitir.
2. Evlenme bağıtı, ancak istekli eşlerin ¼zg¼r ve tam oluruyla yapılır.
3. Aile, toplumun doğal ve temel birimidir ve toplum ve Devlet tarafından korunur."

❖ BM Sivil ve Siyasal Haklar Uluslararası S¼zleřmesi (1966)

Birleşmiş Milletler tarafından, "İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi" uyarınca kişisel ve siyasal ¼zg¼rl¼klerini kullanan ve korkudan ve yoksulluktan kurtulmuş ¼zg¼r insan ¼lk¼s¼n¼n, herkesin kişisel ve siyasi haklarıyla birlikte ekonomik, toplumsal ve k¼lt¼rel haklarını da kullanmasını sağlayacak şartların oluşturulması amacıyla, Sivil ve Siyasal Haklara İlişkin Uluslararası S¼zleřme 1966 yılında imzaya açılmıştır. Bu s¼zleřme, Birleşmiş Milletler insan hakları sisteminin anayasal nitelikte hukuki belgelerinden biri kabul edilir. S¼zleřme, 1976 yılından beri, yaklaşık 30 yıldır y¼r¼rl¼kte bulunmakta ve uygulamaları yetkili uluslararası organlarca takip edilmektedir.

"Madde 23:

1. Aile toplumun doğal ve temel grup birimidir ve toplum ve devlet tarafından korunma hakkına sahiptir.
2. Evlenme ağındaki erkeklerle kadınlara evlenme ve bir aile kurma hakkı tanınır.
3. M¼stakbel eşlerin serbest ve tam rızası olmadan hibir evlilik kurulamaz.

4. Bu s¼zleřmeye taraf devletler, eşler evlenirken, evlilik sırasında ve evliliğin bozulması halinde, çocukların zorunlu korunmasını sağlayacak d¼zenlemeler yapılıır.

❖ İnsan Hakları ve Temel Özg¼rl¼klerin Korunmasına İlişkin S¼zleřme (1950)

Avrupa Birliği mevzuatında da aile hayatının ve aile üyelerinin haklarının korunmasının altı çizilmektedir. Örneğin **İnsan Hakları ve Temel Özg¼rl¼klerin Korunmasına İlişkin S¼zleřme**'nin (İnsan Hakları Avrupa S¼zleřmesi) "**Özel hayatın ve aile hayatının korunması**" başlıklı 8. maddesi ile 12. maddesinde řu hük¼mlere yer verilmektedir:

"Madde 8:

1. Herkes özel ve aile hayatına, konutuna ve haberleşmesine saygı gösterilmesi hakkına sahiptir."

"Madde 12:

Evlenme çağına gelen erkek ve kadın, bu hakkın kullanılmasını d¼zenleyen ulusal yasalar uyarınca evlenmek ve aile kurmak hakkına sahiptir."

❖ Avrupa Sosyal şartı (Avrupa Sosyal Haklar S¼zleřmesi)

1965 yılında yür¼rl¼ęe giren ve Türkiye'nin de 1989 yılında onayladığı **Avrupa Sosyal şartı**; medeni ve politik hakları garanti eden ve Avrupa İnsan Hakları S¼zleřmesini takviye eden, Avrupa Konseyi bünyesinde akdedilmiş önemli s¼zleřmelerden biridir. Bu s¼zleřme; hiğbir ırk, renk, cinsiyet, din, siyasal görüş, ulusal soy veya sosyal köken ayırımı gözetmeksizin sosyal haklardan yararlanma hakkının sağlanması gerektiğini göz önüne alarak; uygun kuruluş ve faaliyetlerle kent ve kırsal nüfusun yaşam düzeyini geliştirmeyi ve sosyal refahını yükseltmeyi amağlamaktadır.

S¼zleřmenin 16. ve 17. maddeleri de aşağıdaki hük¼mleri içermektedir:

"Madde 16 - Ailenin sosyal, yasal ve ekonomik korunma hakkı

Akit Taraflar, toplumun temel birimi olan ailenin tam gelişmesi için gerekli koşulları sağlamak üzere; sosyal yardımlar ve aile yardımları, mali d¼zenlemeler, konut sağlama, yeni evlilere yardım ve diğer uygun araçlarla aile yaşamının ekonomik, yasal ve sosyal bakımdan korunmasını desteklemeyi taahh¼t ederler."

"Madde 17 - Çocukların ve gençlerin sosyal, yasal ve ekonomik korunma hakkı

Akit Taraflar, çocukların ve gençlerin kişiliklerinin ve fiziksel ve zihinsel yeteneklerinin tam gelişimini sağlayacak bir çevrede yetişme haklarını etkili bir biçimde kullanmalarını sağlamak için, doğrudan ya da kamusal ve özel örg¼tlerle işbirliği yaparak,

"1. a. özellikle bu amaç için uygun ve yeterli kurum ve hizmetlerin kurulması ve sürdür¼lmesini sağlayarak; çocukların ve gençlerin, ebeveynlerinin hak ve ödevleri göz önünde tutularak, gereksinim duydukları bakım, yardım, öğretim ve eğitim olanaklarına sahip olmalarını sağlamayı;

b. çocukları ve gençleri ihmal, şiddet ve söm¼r¼ye karşı korumayı;

c. ailelerinin desteğinden geçici ya da mutlak olarak yoksun kalan çocukların ve gençlerin korunmasını ve bunların devletten özel yardım almasını sağlamayı;

2. Çocukların ve gençlerin okula devamlarının özendirilmesinin yanı sıra bunlara parasız ilk ve orta öğrenim sağlanmasını taahh¼t ederler."

6.2. TÜRKİYE'DE AİLE VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR ALANINDA YAŞANAN GELİŞMELER VE ASAGEM

6.2.1. Türk Toplumunda Aile

Türk toplumunda aile kurumu tartışmasız bir kabul görmekte ve sahiplenilmektedir. Aile kurumu, kültür¼n üretildiği ve nesilden nesle aktarıldığı çok önemli bir toplumsal birimdir.

Binlerce yıllık tarihe sahip olan Türk ailesi, İslam öncesi dönemlerden başlayarak Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinden günümüze kadar çeşitli değişiklikler geçirmiştir. Bazı aile sosyologlarının ve tarihçilerin tezlerine göre, ailenin temel üretim birimi olduğu geleneksel toplumlarda geniş aile tipi yaygındır. Bilindiği gibi geniş aile, ataerkil olup üç kuşakın bir arada yaşadığı ve yakın akraba ve kardeşlerin ailelerini de içeren daha geniş bir topluluğu ifade etmektedir. Bu cümleden olarak, çok dinli, çok milletli ve tarım toplumu olan Osmanlı toplumunda da geniş aile tipinin yaygın olduğu ileri sür¼lmektedir. Yine bu yaklaşıma göre, sanayileşme ve kentleşme ile birlikte geniş aile yerini büyük ölç¼de çekirdek aileye bırakmaktadır. Bir başka yaklaşıma göre ise aile yapısının geniş ya da çekirdek olması toplumun sosyo-ekonomik değişimi ile doğrudan ilişkili değildir. Bu noktada hukukî, dinî, siyasî ve kültürel faktörlerin belirleyici olduğu savunulmaktadır. İleri sür¼len görüşlerden bağımsız olarak, toplumumuzda tarihsel süreç itibariyle, geniş aile yapısından çekirdek aile yapısına doğru bir dönüş¼m yaşandığı açık olarak gör¼lmektedir.

Anonim sosyal kuruluşların (vakıf, dernek, cemaat vb.) gelişmediği toplumlarda aile üyeleri ve yakın akrabalar, hattâ giderek mahalle olgusu, bireyin doğumundan ölümüne kadar bütün toplumsal ilişkilerin çerçevesini meydana getirirler. Osmanlı toplum yapısında ekonomik değil, dinî aidiyete göre oluşan mahallede geleneğin kanundan daha etkili olduğu söylenebilir. Mahalle, kendi asayişini kendisi sağlar ve mahallede zengin yoksulu gözetir. Çocuğun doğumundaki ritüellerden onun sosyalleşmesine, okul aşamasından, nişan ve düğün törenine, eğlenceden üretme ve tüketmeye, hasta ziyaretlerinden cenaze ritüellerine varıncaya kadar aile-akraba ve mahalle çevresi etkindir. Etkin, koruyucu ve muhafazakâr bir yapıya sahip olan Osmanlı ailesi, mahallî kültür¼n üretildiği, yaşatıldığı ve kuşaklar arasında aktarıldığı bir yerdir.

Osmanlı toplumunda ailenin kuruluşu dinî işlemle gerçekleşmektedir. Ancak bu işlem hukuki bir nitelik de taşımaktadır. Müsl¼man vatandaşlar için imam nikâhı ve evliliğin şer'iyeye (mahkeme) siciline kaydı şarttır. Hıristiyan tebaa için de kilisede dinî nikâh yapılmaktadır.

Osmanlı ailesinde ölüm halinde miras taksimi de dinî kurallara göre yapılmaktadır. Ancak Osmanlı toplumunda aile yapısı ile ilgili çalışmalarla bakıldığında aileyi ilgilendiren evlenme, boşanma ve zinaya ilişkin hukuk kurallarının tamamen dinî kaynaklara dayanmadığı, kısmen yerel örf ve adetlerin de etkili olduğu gör¼lmektedir.

Osmanlı'da toplumun temeli olan aile, devlet açısından temel bir ünedir. Zira devlet, vergilendirmede, askere almada, tebaa ile ilişkiye geçmede ekonomik üretim birimi ve idarî ünite olan aileyi esas almaktadır.

Sosyal tarihimizde Batılılaşma ve modernleşme hamlelerinden en fazla etkilenen kurum kuşkusuz Türk ailesi olmuştur. 19. yüzyılda başlayan ve Tanzimat döneminde hızlanan modernleşme çabaları yeni bir insan tipini ortaya çıkarmaya başlamıştır. Hukuk, eğitim, ekonomi, kültür ve edebiyat alanlarında gör¼len değişimle birlikte kadının

toplumdaki yeri ve aile içindeki konumu tartişılmaya başlanmış, b¼y¼k kentlerde kadının sosyal hayattaki g¼r¼n¼rl¼ę¼ artmıştır. Kırsal kesimde de 1858 tarihli Arazi Kanunnamesi'nin uygulamaya konması ile birlikte başlayan toprakta ¼zel m¼lkiyet ve toprağın miras yoluyla intikali geniş kırsal aileyi parçalayıcı etki g¼stermiřtir. ¼nk¼ toprakta ¼zel m¼lkiyetin başlaması, aile işletmelerini teşvik ederken toprağın mirasla intikali topraktan kız çocuklarının da erkeklerle eşit pay alması sonucunu getirmiştir.

Aile Hukukuna y¼nelik ilk ciddi değişiklik teřebb¼s¼ 19. y¼zyılda Fransız Medenî Kanununu alma isteğine kadar geriye g¼t¼r¼lebilir. Toplumsal yapının bu değişikliğe izin vermemesi ¼zerine geleneksel evliliği d¼zenleyen ferman ve tenbihlerle yetinilmiştir. ¼rneęin 1844 tarihli Ferman'da, yetişkin kız evl¼d¼n ebeveynin m¼dahalesi olmaksızın kendi arzusuyla evlenebilmesine, evliliklerde başlık gibi uygulamaların kaldırılmasına ilişkin h¼k¼mler yer almıştır. Evliliğin kolaylaştırılmasını, d¼ę¼nlerde israfın ¼nlenmesini hedefleyen Fermanın uygulanmasını sağlamak amacıyla 1862 yılında H¼k¼met Tenbihi yayımlanmıştır. 1921 yılında, Kurtuluş Savaşı sırasında da d¼ę¼nlerde israfın yasaklanmasıyla ilgili 55 sayılı Kanun çıkarılmıştır.

1917 yılında çıkarılan ve yalnızca iki yıl kadar y¼r¼rl¼kte kalan Aile Hukuku Kararnamesi ise dinî ve ¼rfî temeldeki aile yapısını hukukî zemine kavuşturma, bu alanda bir standart oluşturma amacına d¼n¼k olarak çıkarılmıştır. Aile Hukuku Kararnamesi, Mecelle'de yer almayan nikâh ve boşanma konularını içermekte olup Hristiyan ve Yahudi vatandaşların da nikâh ve boşanma meselelerini kendi dinlerine uygun olarak ele almıştır. Kararname ile birlikte çok kadınlı evliliğe sınırlama getirilmiştir.

Cumhuriyet D¼neminde, 1926 yılında kabul edilen Medenî Kanun ile Aile Hukuku k¼kl¼ bir değişikliğe uğramıştır. Medenî Kanunla çok eşli evlilik yasaklanmış, aile hukukuna etki eden bazı dinî kurallar ortadan kaldırılmıştır. Bununla birlikte erkeğin ailenin reisi olması kuralı başta olmak ¼zere erkeklere ait birok hak korunmuştur. Medenî Kanun'da kadınlar lehine olmak ¼zere pozitif ayrımcılık yaklaşımının egemen olduğu s¼ylenebilir. Medenî Kanun'da 2001 yılında yapılan değişiklikler, kadın ile erkek arasında mutlak eşitlik yaklaşımı ile gerçekleştirilmiş ve kadın lehine olan ayrıcalıkların çoğu ortadan kaldırılmıştır. Artık ailede kanunen belirlenmiş bir reis bulunmamakta, kadın ile erkek evi beraber y¼netmekte, hak ve sorumluluklar tamamen eşit olarak paylaşılmaktadır.

Cumhuriyet D¼nemi boyunca devletin aile politikasındaki iradesi, Batılı-modern aile modelini yerleştirme y¼n¼nde kendini g¼stermiřtir. Cumhuriyet y¼netimi, başta hukuk olmak ¼zere k¼lt¼r, eğitim ve siyaset alanında yapılan yeniliklerle toplumda kadın-erkek eşitliğini sağlama amacı g¼tm¼ř; kadının siyasal ve sosyal hayata tam katılımı y¼n¼nde atılımlar gerçekleştirmiştir.

Diğer yandan 1950'li yıllardan başlayarak sanayileşme ve k¼yden kente g¼¼n hızlanması aile yapısında yukarıda belirtilen hukuksal-k¼lt¼rel-eğitsel kaynaklı değişimin dışında toplumsal değişime de yol açmış ve tarıma dayalı geniş aile modeli kentli çekirdek aileye doğru d¼n¼ř¼m eğilimine girmiştir. Çok çocuklu kırsal k¼kenli aile yapısı, kentlerde yerini az sayıda çocuğa sahip ailelere bırakmış, ayrıca aile içinde kadının sorumluluk ve rol¼ farklılaşmaya başlamıştır.

T¼rkiye'de, 1960'lı yıllardan itibaren yaşanan yurtdışına iřg¼c¼ g¼¼ de T¼rk ailesinde g¼zle g¼r¼l¼r bazı değişmelere yol açmıştır. Ağırlıklı olarak kırsal kesimde ve geniş aileye mensup fertler arasında g¼r¼len dış g¼le birlikte, "parçalanmış aile" sayısında artış g¼r¼lm¼řt¼r. Eşini ve çocuklarını k¼y¼nde bırakarak para kazanmak

amacıyla ve geçici olarak yurtdişına giden babaların yurda d¼n¼ř¼ uzadıkça aile parçalanmasından kaynaklanan sorunlar artmıştır.

1980'li yıllar, b¼t¼n d¼nyada ekonomik ve sosyal politikalarda liberalleşme y¼n¼nde ciddi bir değişimin başladığı bir d¼nem olmuştur. Özellikle k¼reselleřme ve medyanın aile ¼zerindeki açık etkileri geleneksel aile bağlarının zayıflamasına ve bireyselleşme eğiliminin y¼kselmesine yol açmıştır. 1980'li yıllardaki değişim ve d¼n¼ř¼m bağlamında, sosyal ve ekonomik politikalarda aileden ve toplumsal yarar odağından ¼nce birey yararını g¼zeten ve k¼resel boyutta uygulama bulan liberal yaklaşımların etkin olduğu g¼r¼lmektedir.

D¼nyadaki değişmeler, aile bağlarının ve sosyal ilişki ağlarının g¼rece g¼çl¼ olduğu T¼rk toplumunda da zamanla etkisini g¼stermeye başlamıştır. Aile değerlerinde ve sosyal bağlarda, giderek artan bir aşınma, ¼zellikle 1990'lı yıllardan sonra g¼r¼n¼rl¼k kazanmıştır. Sosyal yapı ve değerlerdeki aşınma toplum hayatının her alanında g¼zlemlenmekle birlikte ¼zellikle g¼rsel medya aracılığı ile t¼m topluma yansımaktadır.

6.2.2. T¼rkiye'de Aileye İlişkin Bazı Veriler

Aile politikaları, toplumun ekonomik durumu, n¼fus yapısı, hanehalkı b¼y¼kl¼ę¼, doğum ve ¼l¼m oranları ile çok yakından ilişkilidir. ¼lkeler, n¼fus ve aile politikalarını belirlerlerken bu verileri dikkate almaktadırlar.

¼lkemizin toplam n¼fusu 2000 yılında yapılan genel n¼fus sayımı sonuçlarına g¼re 67.803.927 kişidir. Bu n¼fus içinde 15.070.093 hane bulunmaktadır. Bazı hanelerin birden fazla aileden oluştuğu d¼ř¼n¼ld¼ę¼nde T¼rkiye'de toplam aile sayısının 15 milyonun çok ¼st¼nde olduğu ortaya çıkmaktadır.

1980 yılında ¼lkemizde yıllık n¼fus artış hızı %2 iken bu oran 2000 yılında %1.4'e gerilemiştir. Aynı oran, T¼İK'in tahminlerine g¼re 2004 yılında %1.3'e d¼řm¼řt¼r.

Ortalama hanehalkı b¼y¼kl¼ę¼ 1990 Genel N¼fus Sayımında 5.05 iken 2000 yılı Genel N¼fus Sayımında 4.5 olarak tespit edilmiştir. Hacettepe N¼fus Et¼t¼leri Enstit¼s¼'n¼n 2003 yılında yaptığı T¼rkiye N¼fus ve Sağlık Araştırması'na g¼re ortalama hanehalkı b¼y¼kl¼ę¼ 2003 yılında 4.0 olarak bulunmuştur. Son olarak, 2006 yılında ASAGEM ve T¼İK işbirliği ile yapılan T¼rk Aile Yapısı Araştırması sonuçlarına g¼re ortalama hanehalkı b¼y¼kl¼ę¼ 3.8 olarak bulunmuştur. Bu rakam kentlerde 3.7; kırsal kesimde ise 4.0 olarak ortaya çıkmıştır. Ortalama hanehalkı b¼y¼kl¼ę¼n¼n ¼lkenin batısından doğusuna doğru gidildikçe arttığı g¼r¼lmektedir. G¼r¼ld¼ę¼ gibi T¼rk toplumunda ortalama hanehalkı b¼y¼kl¼ę¼nde ¼nemli bir azalma eğilimi dikkat çekmektedir.

¼lkemizdeki evlenme ve boşanma oranlarına bakıldığında, 2000 yılında toplam n¼fus sayısı 67,803,927 iken yapılan evlilik sayısı 461,417; evlenme oranı ise % 6,84 olarak gerçekleşmiştir. 2001 yılında tahmini n¼fus 68,529,000 iken yapılan evlilik sayısı 453,213'e; evlenme oranı ise % 6,61'e d¼řm¼řt¼r. 2002 yılına gelindiğinde tahmini n¼fus 69,626,000 olarak gerçekleşirken, evlilik sayısı 447,820'ye; evlenme oranı ise % 6,43'e gerilemiştir.

Boşanma oranlarına bakıldığında, T¼İK verilerine g¼re, ¼lkemizde 2000 yılında 34.862 boşanma g¼r¼l¼rken 2001 yılında bu sayı 50.402'ye y¼kselmiřtir. 2002 yılında ise boşanan aile sayısında biraz daha artış olmuş ve sayı 51.096'ya y¼kselmiřtir.

T¼rkiye’de doğurganlık hızı son 25 yılın verilerine bakıldığında s¼rekli azalma g¼stermiştir. 1978 yılı verilerine g¼re 4.33 olan doğurganlık hızı 1998 yılında 2.61’e; 2000 yılında 2.53’e; 2003 yılında 2.23’e gerilemiştir. Doğurganlık hızı ¼lkenin Doğusuna doğru gidildikçe y¼kselmektedir.

6.2.3. ¼lkemizde Sosyal Araştırmalar

Aile eksenli sosyal sorunların kapsamlı ve bilimsel olarak ortaya konabilmesi ve c¼z¼m ¼nerileri geliştirilebilmesi ancak sosyal araştırmalar yoluyla m¼mk¼nd¼r. Bilim felsefesi, sosyal bilimler hakkında, fen bilimlerine kıyasla, insanın değişken yapısından ve insana ilişkin gerçek bilgilere ulaşmanın ¼n¼ndeki zorluklardan kaynaklanan birtakım kuşkuları barındırmaktadır. Bununla birlikte insanlığın bug¼n geldiği noktada toplumu anlayabilmek i¼in sosyal bilimlere ve bu bağlamda sosyal araştırmalara yine de ihtiyaç bulunmaktadır.

Sosyal araştırmalar; bir toplumun sosyal, ekonomik, k¼lt¼rel yapı ve ¼zelliklerinin tanınmasını sağlayan bilimsel c¼alıřmalardır. Sosyal araştırmalar, o toplumun n¼fus yapısını ve n¼fus hareketlerini, refah seviyesini, eğitim ve ekonomik durumunu, aile yapısını, k¼lt¼rel ¼zelliklerini ve bu sayılan başlıklardaki sorun alanlarını tespit eder. Toplumda uygulanacak sosyal politikaların belirlenmesinde sosyal araştırmalar, c¼ok ¼nemli bir bilimsel dayanak noktası oluştururlar. Sağlıklı bilimsel verilere dayanmayan sorun alanı tespitlerinin ve uygulanacak c¼z¼mlerin c¼ok sağlıklı olmayacağı a¼ıktır.

16-17 Mayıs 2006 tarihlerinde Lizbon’da toplanan Aileden Sorumlu Bakanlar Toplantısı sonunda yayımlanan Deklarasyon’da da, sosyo-demografik değişmeler işığında yeni aile politikalarının belirlenmesinde araştırmanın ¼nemi vurgulanmıştır. Deklarasyon’da etkili bir politika yapma s¼recinde değişimin etkin y¼netiminin ¼nemli bir unsuru olarak araştırma sonuçlarının g¼z ¼n¼nde bulundurulmasına dikkat c¼ekilerek aile politikalarının oluşturulmasında araştırmacılar, n¼fusçular, politika analistleri ve karar vericiler arasındaki yakın işbirliğinin ¼neminin altı c¼izilmiştir.

Sosyal bilimler alanında ¼lkemizde c¼ok k¼kl¼ bir araştırma geleneği bulunduğu s¼ylenemez. Bu belki insan yapımızın g¼zlem yapmaya, bilime, araştırmaya karşı soğuk ve uzak duruşunun kamu hayatına yansımaları ile a¼ıklanabilecek bir husustur. ¼lkemizde tıp ve m¼hendislik bilimlerinin g¼rd¼ę¼ ilgi ve kabul sosyal bilimler i¼in s¼z konusu olamamaktadır. Daha c¼ok ¼niversite c¼evrelerine has olan sosyal araştırmalar ¼lkemizde son 30 yıldır gelişme g¼stermeye başlamıştır. T¼rk ¼niversitelerinde yapılan sınırlı sayıdaki sosyal alan araştırmaları arasında k¼y ve gecekondular sosyolojisi, aile yapısı araştırmaları dikkat c¼ekmektedir.

Sosyal politika uygulamalarına temel teşkil etmek ¼zere aile eksenli sosyal araştırmaların devlet b¼rokrasisi i¼inde ilk defa ele alındığı kurum Devlet Planlama Teşkilatı M¼steřarlıęı i¼inde “Sosyal Planlama Başkanlığı” olmuştur. 1986 yılında DPT’de, adı ge¼en başkanlıkta “Aile Sekt¼r¼” oluşturulmuştur. 1987 Yılı Programında ise “aile” konusu ilk defa bağımsız bir başlık olarak yer almıştır. 1989 yılında aile konusunda araştırmalar yaparak politika ve uygulamalara y¼n vermek ¼zere kamuda “Aile Araştırma Kurumu”nun (AAK) kurulmasıyla bu konuda daha ileri bir adım atılmıştır. 2004 yılında Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel M¼d¼rl¼ę¼ (ASAGEM) adını alan Kurum, devlet teşkilatı i¼inde yer almakta, ancak bilimsel araştırmacılık y¼n¼yle bir anlamda akademik bir nitelik taşımaktadır.

Sosyal araştırmaların devlet tarafından ¼nemsinmeye başladığına ilişkin yeni bir gelişme ‘‘T¼rkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (T¼B¼TAK)’’ Başkanlığı’nın sosyal alandaki araştırma-geliştirme projelerine destek vermeye başlamasıdır. Malı ¼zerklięe ve kısmı idarı ¼zerklięe sahip bulunan T¼B¼TAK, 2000 yılında kısmı olarak, 2005 yılından itibaren ise yaygın olarak sosyal içerikli araştırma projelerine destek vermeye başlamıştır.

T¼rkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı(T¼İK), bilindiği gibi araştırma kurumu olmayıp bir istatistik kurumudur. T¼İK, yaptığı çalışmalarla sadece alanda mevcut olan durumu sayısal g¼stergelerle ortaya çıkarmaktadır. Bunu yaparken konunun arka planına, literat¼r boyutuna, teorik kısmına ve değerlendirmelerle ¼nerilere yer vermemekte, yorum yapmamaktadır. Bu durum, misyon olarak T¼İK ile ASAGEM arasındaki farklılığa işaret etmesi açısından önemlidir.

6.2.4. Aile ile İlgili Sosyal Politika Uygulayıcı Kurumlar ve ASAGEM

Sosyal politika uygulayıcı kurumların başında Sosyal Hizmetler ve ocuk Esirgeme Kurumu Genel M¼d¼rl¼ę¼ (SHÇEK) gelmektedir. 1983 yılında 2828 sayılı Kanunla kurulan Sosyal Hizmetler ve ocuk Esirgeme Kurumu Genel M¼d¼rl¼ę¼, ¼lkemizde aile, ocuk, yaşlı, ¼z¼rl¼, kadın kategorilerinde doğrudan hizmet ¼reten ¼nemli bir icracı kurumdur. 2828 sayılı Kanun ile yardıma muhtaç kimseler ve sakatlar koruma altına alınmıştır. Bedensel, zihinsel ve ruhsal fonksiyon kayıplarını rehabilitasyon hizmetleri ile gidermek, bunun m¼mk¼n olmadığı durumlarda devamlı bakımlarını sağlamak ¼zere bu Kurum tarafından huzurevleri işletilmektedir.

SHÇEK tarafından çocuklara y¼nelik olarak g¼t¼r¼len hizmetler; Evlat Edinme Hizmetleri, Koruyucu Aile Hizmetleri, ocuk Yuvaları, Sevgi Evleri / ocuk Evleri Yetiştirme Yurtları Kreş ve G¼nd¼z Bakımevleri ocuk ve Gençlik Merkezleri başlığı altında sıralanabilir. Koruyucu aile hizmeti; çeşitli nedenlerle ¼z ailesi yanında bakılamayan çocukların, kısa veya uzun s¼reli olarak bakımlarını ¼stlenen aile ya da kişilerin yanında, devlet denetiminde yetiştirilmeleri olarak tanımlanmakta ve bu hizmeti veren aile ya da kişilere ‘‘koruyucu aile’’ denilmektedir.

SHÇEK’e bağlı olarak hizmet veren Aile Danışma Merkezlerinde; aile hayatının geliştirilmesi ve g¼çlendirilmesi yoluyla ailenin refahı, mutluluğu ve b¼t¼nl¼ę¼n¼n sağlanması, uyumlu aile ilişkilerine katkıda bulunulması, aileyi bir arada tutan bağların kuvvetlendirilmesi, aile ¼yelerinin kişiliklerinin sağlıklı biçimde gelişmesi, birey olma potansiyellerinin g¼çlendirilmesi ve toplumsal yaşama uyumlarının sağlanması, sağlıklı ocuk yetiştirme bilgi ve becerilerinin geliştirilmesi ile aile sisteminde ¼zg¼rl¼k, sorumluluk ve toplumsal değerler arasında bir denge sağlanması amaçlanmaktadır. Bu merkezlerde konunun uzmanları istihdam edilmektedir.

Oldukça kapsamlı bir g¼rev y¼k¼ altında bulunan SHÇEK’in, uygulamada birok sorunlar yaşadığı bilinmektedir. SHÇEK, ağır g¼rev y¼k¼ ve uygulama sorunları ile m¼cadele ederken hizmet g¼t¼rd¼ę¼ sosyal alanı tanımlayıcı-tanıtıcı bir araştırmacı kimliğine sahip bulunmamaktadır. Bu noktada Genel M¼d¼rl¼ę¼n¼, bilgi alişverişi ve paylaşımı hususunda, ASAGEM’in ve diğer araştırma ve istatistik kurumlarının elde ettiği verilerden yararlanması gereği ortaya çıkmaktadır.

Aile politikalarında uygulayıcı kurumlardan bir diğeri de Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel M¼d¼rl¼ę¼’d¼r. 01.12.2004 tarihli ve 5263 sayılı Kanunla kurulan Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel M¼d¼rl¼ę¼ (SYDGM), ¼lke çapında her il ve ilçede

kurulan ve m¼lk¼ idare amirlerinin (kaymakam ve valilerin) başkanlığındaki Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakıfları aracılığıyla yoksul ve d¼řk¼n kimselere ayn¼ ve nakd¼ yardımlar yapmaktadır. SYDGM de kurumsal kimlik olarak bir araştırma alt yapısına sahip bulunmamaktadır. Bu yapısıyla SYDGM'nin, y¼r¼tt¼ę¼ hizmetlerde, diğer istatistiksel veriler yanında ASAGEM'in alana ilişkin yaptığı araştırma ve hazırladığı raporlara olan ihtiyaçı açıktır.

Öz¼rl¼ler İdaresi Başkanlığı (ÖİB), esasen öz¼rl¼ vatandaşlara g¼t¼r¼lecek hizmetlerde kurumlar arasında koordinasyon sağlamak, projeler hazırlamak, inceleme yapmak ve g¼r¼ř belirtmek üzere kurulmuştur. Başbakanlığa bağlı olarak 1997 yılında, 571 sayılı KHK ile kurulan ÖİB, niteliği itibariyle icracı bir kurum olmadığı gibi bir araştırma kurumu da değildir. ÖİB, kurumların işleyişini ve ulusal mevzuatı inceleyerek öz¼rl¼ politikalarına uygunluk açıısından önerilerde bulunmaktadır. Uluslararası gelişmeleri öz¼rl¼ politikaları açıısından takip etmek, uluslararası antlaşma ve s¼zleřmelerin ¼lkemizdeki uygulamalarını izlemek ve değerlendirmek de ÖİB'nin g¼revleri arasında yer almaktadır. ÖİB, yazılı, g¼rsel basın-yayın yoluyla tanıtımda bulunmakta ve eğitim amaçlı filmler yaptırmaktadır.

Kadının Stat¼s¼ Genel M¼d¼rl¼ę¼ (KSGM), toplumsal hayatta ve çalışma hayatında kadının stat¼s¼n¼ iyileştirici çalışmalar yapmak amacıyla 27.10.2004 tarihinde TBMM'de kabul edilen 5251 sayılı Kanunla Başbakanlığa bağlı olarak kurulmuştur. KSGM, kadına karşı her t¼rl¼ ayrımcılığı önlemek, kadının insan haklarını geliştirmek, kadını ekonomik, sosyal ve k¼lt¼rel alanlarda etkin hale getirmek ve eğitim d¼zeyini y¼kseltmek amacıyla yapılan çalışmalara destek vermekte, bu konularda stratejiler geliştirmekte, plan ve programlar oluşturarak temel politikaların belirlenmesine katkıda bulunmaya çalışmaktadır. Kurum bu g¼revlerini yerine getirirken kanunları ve idari d¼zenlemeleri izleyerek kadınların eşit hak ve fırsatlara ulaşmasını sağlayacak çalışmalar yapmaktadır. KSGM, kamuoyunu bilgilendirici diğer etkinliklerde de bulunmaktadır.

Öz¼rl¼ler İdaresi Başkanlığı ve Kadının Stat¼s¼ Genel M¼d¼rl¼ę¼ de SHÇEK ve SYDGM gibi bir araştırma alt yapısına sahip bulunmamaktadırlar. ASAGEM'in yaptığı ve yaptırdığı araştırmalar, yukarıda g¼revlerine ve faaliyet t¼rlerine değinilen sosyal amaçlı bu kurumlar açıısından temel teşkil edecek niteliktedir.

Sorun ç¼zme kabiliyeti y¼ksek olan ailenin pek çok toplumsal riski ortadan kaldırdığı, kamunun sosyal hizmet ve yardım y¼k¼n¼ azalttığı dikkate alındığında aileyi g¼çlendirme y¼n¼ndeki politikalar önem kazanmaktadır. Bu bağlamda, ASAGEM, araştırmacı Kurum kimliğiyle, aileye y¼nelik sosyal politika kararlarının oluşturulmasında sosyal amaçlı kurumlar arasında ayrı bir yere sahiptir. Genel M¼d¼rl¼k, aile eksenli sosyal sorunların tespiti ve ç¼z¼m önerileri oluşturma işlevini literat¼r taraması ve alan araştırmasına dayalı temel faaliyet t¼rleriyle yerine getirmektedir.

Bununla birlikte ASAGEM, ¼lkemizde bilimsel bilgiye verilen ¼nemin azlığından ileri gelen birtakım zorluklarla karşı karşıya bulunmaktadır. Bunlar; Kurumun aile destek hizmetleri alanında etkin olmasını sağlayacak b¼tçe ve personel imkânlarına sahip olmaması, alanda faaliyet g¼steren kamu kuruluşları ve gön¼ll¼ kuruluşlar üzerinde mevzuattan kaynaklanan supervisor (denetleyici) kimliğine sahip olmayışı, genel olarak yetkilerinin azlığı, aile destek hizmetleri alanında standartların belirlenmemiş olması olarak sıralanabilir.

T¼rkiye'de aile ile ilgili politikaların belirlenmesinde, bilimsel veri desteği sağlamak amacıyla bir araştırma kurumu olarak kurulan ASAGEM, uluslararası aile ¼rg¼tlerinin

¼lkemizdeki muhatap kuruluşudur. ASAGEM, bu misyonunun bir gereği olarak 2006 yılı içinde, bazı Avrupa Birliği ¼yesi ¼lkelerde aile ve diğer sosyal konularda faaliyet g¼steren bakanlıklar ve sivil toplum kuruluşları ile tanışma ve işbirliği amaçlı temaslarda bulunmuştur.

ASAGEM, g¼revlerini yerine getirirken mevzuatı gereği uluslararası d¼zeyde de bazı etkinliklerde bulunmaktadır. Nitekim Genel M¼d¼rl¼k, 2005 yılı içinde, kuruluş yasasının 3. maddesinin (j) fıkrası gereği olarak Almanya'da yaşayan T¼rk ailelerinin sorunları hakkında bir araştırma yapmıştır. Yine 2005 yılı içinde ASAGEM uzmanları tarafından hazırlanan "Aile Eğitim Seminerleri" programının Almanya'nın çeşitli kentlerinde tanıtımı yapılmış ve buradaki T¼rk eğitimci ve ¼retmenleri hedef kitle olarak alan programın uygulanması ¼rnek olarak g¼sterilmiřtir.

ASAGEM'in uluslararası ¼lekteki bir etkinliği de 2-4 Aralık 2005 tarihlerinde İstanbul'da d¼zenlenen **Uluslararası Aile Sempozyumu**'dur. Genel M¼d¼rl¼k, çeşitli kurumların d¼zenledięi uluslararası sempozyumlarda da katılımcı olarak yerini almaktadır. Ayrıca, her yıl Avrupa ¼lkelerinin aileden sorumlu bakanlarının katıldığı toplantıya T¼rkiye'den de aile ve kadından sorumlu Devlet Bakanları katılmaktadır.

7. PEST ANALİZİ

Bir ¼rg¼t¼n etkinlik alanında başarılı ya da başarısız olmasını etkileyen iç ve dış fakt¼rler s¼z konusudur. ¼rg¼t ¼zerindeki bu etkiyi ¼lmek için bazı analizlerin yapılması gerekir. Bir durumu veya sistemi tanımlanmış boyutlar k¼mesiyle birlikte analiz etmek karmaşıklığı gidermeye ve sistemli d¼ř¼nmeye yardımcı olur. Bu Őekilde işleyen iki araç vardır. Bunlardan SWOT analizi, ¼rg¼t¼n veya stratejinin potansiyel g¼l¼, zayıf, fırsat ve tehditlerini belirlemeyi kapsarken PEST analizi ¼rg¼t veya strateji ¼zerindeki siyasi, ekonomik, sosyo-k¼lt¼rel ve teknolojik etkileri ve trendleri belirlemeyi kapsamaktadır.

PEST analizinin amacı; kurumun çevresindeki politik, ekonomik, sosyal ve teknolojik eğilimleri belirleyerek, strateji oluşturmaya katkı sağlayacak verilerin elde edilmesi çalışmasıdır. evre analizi olarak tanımlanan PEST analizi y¼ntemi; d¼nyadaki eğilimleri, gelişmeleri ve değişimleri belirlemeye y¼nelik bir çalışmadır.

ASAGEM'in PEST analizi çalışması; her kademedeki Kurum alışanlarının katılımıyla, "Beyin Fırtınası" y¼ntemi kullanılarak d¼rt grup halinde yapılmıştır. Her grup PEST analizinde yer alan politik, ekonomik, sosyo-k¼lt¼rel ve teknolojik trend başlıklarından birini ele almıştır.

Çalışmanın bir sonraki aşamasında her gruptan bir s¼zc¼ seçilerek, diğer gruplarla kendi grubunun belirlediği ifadeleri paylaşmış ve onlardan kendi çalışmalarına katkı almıştır. Her katılımcı b¼t¼n konu başlıklarında fikir ¼retene kadar bu çalışma devam etmiştir. Grup s¼zc¼s¼ diğer gruplarla çalışmasını tamamladıktan sonra eklenen ifadeleri kendi grubu ile paylaşmıştır.

Bir sonraki aşamada, katılımcılar ortaya çıkan nihai listeleri kendilerine verilen belli sayıda oy hakkı ile ¼nceliklendirdiler. Oylama sonucunda seçilen ve daha sonra konsolide edilen ifadelere aşağıda yer verilmiştir.

PEST ANALİZİ TABLOSU

Politik Eğilim İfadeleri
<ul style="list-style-type: none">
• AB üyelik sürecinin uzayacak ya da aksayacak olması.
• Avrupa'da uygulanan yanlış politikalar sonucu aile kurumun daha da zayıflayacak olması.
• AB'ye uyum sürecinde gerçekleştirilen ve gerçekleştirilecek demokratik reformların toplumsal bütünlüğü zayıflatma ihtimali.
• Küreselleşmenin milli değerleri daha da aşındıracak olması.
• Ortadoğu'da çıkabilecek etnik çatışmalar sonucu ÷lkemize olabilecek göçün sosyal problemleri ve terörü artırma ihtimali.
Ekonomik Eğilim İfadeleri
<ul style="list-style-type: none">
• Türk ekonomisinin büyümeye devam edecek olması.
• Ekonomide gelir dağılımı dengesizliğinin sürececek olması.
• Toplumun belirli kesimlerinde gör÷len gelir ve eğitim düzeyindeki, bir başka deyişle refah düzeyindeki yükselmenin boşanma oranlarında artışı beraberinde getirecek olması.
• Toplumumuzda artan tüketim eğilimi nedeniyle farklılaşan kültürel yapının sorunlara yol açacak olması.
• Daraltıcı ekonomi politikaları sonucu artan işsizliğin aileleri olumsuz etkileyecek olması.
Sosyo- kültürel Eğilim İfadeleri
<ul style="list-style-type: none">
• Ahlâkî yozlaşma nedeniyle psikolojik sorunlar ve intiharların artış gösterecek olması.
• Artan iletişim ve ulaşım olanaklarının kültürlerarası etkileşimi hızlandıracak olması.
• Boşanmaların ve evlilik yerine alternatif yaşam biçimlerinin artacak olması.
• İnsanlar arasında iletişimin azalmasının sonuçlarından biri olarak komşuluk ilişkilerinin daha da zayıflayacak olması.
• İnsanların yeni arayışlar içine girmesi sonucu alternatif inanç sistemleri, dünya görüşleri ve ideolojilerin ortaya çıkacak olması.
• Kültürel erozyonun baş gösterecek olması.
• Medyanın ve internetin aile bireyleri üzerindeki olumsuz etkisinin artacak olması.
• Ailelerin daha az sayıda çocuk sahibi olma isteğiyle birlikte nüfus artış hızının azalacak olması.
• Sivil Toplum Kuruluşlarının (STK'lar) güçlenecek olması.

- Sokak çocuklarının ve evsizlerin artacak olması.
- Sosyal devlet politikalarına olan ihtiyacın artacak olması.

Teknolojik Eğilim İfadeleri

- Gıda teknolojisinde önemli gelişmeler gör¼lecek olması.
- Gör¼nt¼ teknolojisinde yeni gelişmeler gör¼lecek olması.
- K¼k h¼cre teknolojisindeki gelişmeler.
- Klonlama ve genetik m¼hendislięi konusundaki gelişmeler.
- Her yerde internet kullanım imk¼nlarının yaygınlaşacak olması (sanal kirlilik).
- Özürl¼leri tamamen sağlığına kavuşturacak tedavi ve rehabilitasyon yöntemlerinin bulunacak olması.
- Uzaktan eğitim teknolojisindeki e-learning (internet yoluyla öğretim) olanaklarının gelişme gösterecek olması.

8. GZFT (SWOT) ANALİZİ

SWOT analizi; kurumun/sistemin güçlü ve gelişmeye açık alanları ile, karşı karşıya bulunduğu fırsatların ve tehditlerin ayrıntılı olarak irdelenmesine yardımcı olan araçlardan biridir.

SWOT Analizinin açılımı şöyledir:

Strengths (Güçlü Alanlar)

Weaknesses (Gelişmeye Açık (ya da zayıf) Alanlar)

Opportunities (Fırsatlar)

Threats (Tehditler)

ASAGEM'in SWOT analizi çalışması, Kurumun iç ve dış paydaşlarından oluşan grupların katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Gruplara ayrılan katılımcılardan,

Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel M¼d¼rl¼ę¼'n¼n;

- a. Güçlü alanları,
- b. Gelişmeye açık alanları (diğer bir deyişle zayıf yanları),
- c. Fırsatları,
- d. Tehditleri Nelerdir?

sorusu üzerine "Fikir Tepsisi" yöntemiyle fikir üretmeleri istenmiştir.

"Fikir Tepsisi" yöntemi çalışmasında, bir masa etrafında oturan katılımcılardan önlerindeki *post-it*lere bir fikir yazmaları ve tepsi olarak kullandıkları A-3 kağıdına

yapıştırmaları istenmiştir. Bu işlem katılımcıların b¼t¼n fikirlerini tepsiye yapıştırmalarına kadar devam etmiş, bir grupta oluşan fikirlerin tamamı, yine aynı grup tarafından değerlendirilip benzer fikirler elenerek konsolide liste oluşturulmuştur.

Çalışmanın devamı aşamasında her gruptan bir sözc¼ seçilerek bir diğer başlıkta çalışma yapan grubu ziyaret ederek onlarla kendi grubunun belirlediği ifadeleri paylaşmıştır. Daha sonra her grup bu sefer, çalışmadığı diğer konu üzerinde eklenebilecek yeni fikirler üretmiştir. Bu çalışma her grup her konu başlığında fikir üretene kadar devam etmiştir. Yeni ifadelerle tekrar kendi masasına d¼nen grup sözc¼s¼, eklenen ifadeleri grubu ile paylaşmıştır. Daha sonra katılımcılar kendi başlıkları için, kendilerine verilen belli sayıda oy hakkı ile önceliklendirme yapmışlardır. Önceliklendirme sonucu ortaya çıkın GZFT verileri, ASAGEM'in Stratejik Plan Ekibi tarafından konsolide edilerek aşağıdaki gibi listelenmiştir.

GZFT VERİLERİ

G¼CL¼ YANLAR

1. Üniversiteler dışında "aile"ye yönelik ilk ve tek araştırma kurumu olması.
2. Etkin olma isteğinin bulunması.
3. Başbakanlığa bağlı ve merkezî bir teşkilat yapısına sahip olması.
4. Ulusal ve uluslararası işbirliğine açık olması.
5. Çalışanları arasında samimi bir diyalogun ve dayanışmanın bulunması.
6. Yetersizliklerin farkında olunması.
7. Çalışanların çoğunluğunun Kurumu sahiplenmesi.
8. Kurumun küç¼kl¼ę¼n¼n kurum içindeki bürokratik süreci kısaltması.
9. Kuruluşundan bu yana önemli bir bilgi ve literat¼r birikimi oluşturması.
10. Araştırmacılık deneyimi ve yayınlarıyla halka ulaşma kapasitesine sahip olması.
11. Kamu erkini bilgi alma ve bilgi verme konusunda kullanabilmesi.
12. Dinamik, deneyimli ve iyi eğitimli personele sahip olması.

ZAYIF YANLAR

1. Geçmişteki yasal boşluk sebebiyle verimsizlik ve kurum k¼lt¼r¼n¼n zayıflaması.
2. Kitle iletişim araçları ile halka ulaşmadaki yetersizliği.
3. Çalışma alanının genişliğine karşın b¼t¼çe imkânlarının kısıtlı olması.
4. Çalışma alanının genişliğine karşın uzman ve idari personel yetersizliği.
5. Tanıtımındaki yetersizlikten dolayı Kurumun toplumda yeterince bilinmemesi.
6. Ulusal ve uluslararası işbirliği çalışmalarının yetersizliği.
7. Özel sektör imkânlarından ve uluslararası fonlardan yararlanılamaması.
8. Üniversiteler ve STK'larla yeterince iş birliği yapılmaması.
9. Kurumun paydaşlarıyla iletişiminin yetersizliği.
10. Çalışanların gelişimini sağlayacak eğitim faaliyetlerinin eksikliği.
11. Personelin bir kısmında gör¼len motivasyonsuzluk.

FIRSATLAR

1. T¼rk aile yapısının g¼çlü olması ve aileye verilen önem.
2. Toplumda aileye ve sosyal konulara ilişkin bilinçlenmenin artması.
3. Aile eğitiminin toplumda önem kazanmaya başlaması.
4. Çalışma alanının toplumun b¼t¼n¼n¼ ilgilendirmesi.
5. Medyanın aile kurumunu tehdit etmesi ve bunun, Kuruma çalışma alanı açması açısından fırsata d¼n¼řmesi.
6. Aile kurumunun d¼nyada y¼kselen değer konumuna gelmesi.
7. Medya kanalıyla aile sorunlarının daha g¼r¼n¼r hale gelmesi.
8. Sosyal sorunların artmasıyla ailenin g¼çlendirilmesinin g¼ndeme gelmesi.
9. Ailedeki değişimin yeni araştırmaları gereksindirmesi.
10. Devletin aile ve sosyal çalışmalara olan ihtiyacın farkında olması.
11. Sosyal politikalarda önleyici uygulamaların önem kazanması.
12. Toplumsal sorunlardaki artışın aile odaklı ç¼z¼mleri zorunlu kılması.
13. Artan iletişim ve ulaşım olanaklarının k¼lt¼rlerarası etkileşimi hızlandırması
14. Sivil Toplum Kuruluşlarının (STK'lar) g¼çlenmesi.
15. Sosyal devlete olan ihtiyacın artması.

TEHDİTLER

1. Sosyal sorunların çokluğu karşısında kurumun k¼ç¼kl¼ę¼ ve yetersizliği.
2. Kurumun bazı çevrelerde gereksiz-işlevsiz olarak g¼r¼lmesi.
3. Ülkemizde yaşanan siyasi istikrarsızlık sonucu Kurumda sık yönetici değişimi.
4. Finans kaynağı olarak sadece kamuya bağlı olması.
5. Sosyal politika amaçlı uygulamaların sonuçlarının uzun vadede alınması.
6. Kurumun faaliyetlerine medya tarafından yeterince yer verilmemesi.
7. Kurum imkânlarının eksikliğinin, alandaki işlerin başka kurumlara kalmasına yol açması.
8. Kurumun yaptırım g¼c¼n¼n olmaması.
9. Sosyal bilim ve sosyal araştırma alanına T¼rk toplumunda az önem verilmesi.
10. Özerk bir kurum olmaması ve siyasî manip¼lasyona açık olması.
11. Bazı ailelerde kurumsal desteğe kapalılık ve direnç.
12. Aile ile ilgili yeterli ve doğru istatistiksel bilgi bulunmaması.

ASAGEM GZFT (SWOT) MATRİSİ

	GÜÇLÜ YANLAR										ZAYIF YANLAR													
	Üniversiteler dışında "aile"ye yönelik ilk ve tek araştırma kurumu olması	Etkin olma isteğinin bulunması	Başbakanlığa bağlı ve merkezî bir teşkilat olması	Ulusal ve uluslararası işbirliğine açık olması	Çalışanları arasında samimi bir diyalogun ve dayanışmanın bulunması	Yetersizliklerin farkında olunması	Çalışanların çoğunluğunun kurumu sahiplenmesi	Kurumun küçüklüğünün kurum içindeki bürokratik süreci kısıtlaması	Kuruluşundan bu yana önemli bir bilgi ve literatür birikimi oluşturması	Araştırmacılık deneyimi ve yayımlarıyla halka ulaşma kapasitesine sahip olması	Kamu erkini bilgi alma ve bilgi verme konusunda kullanabilmesi	Dinamik, deneyimli ve iyi eğitilmiş personele sahip olması	Geçmişteki yasal boşluk sebebiyle verimsizlik ve kurum kültürünün zayıflaması	Kitle iletişim araçları ile halka ulaşmadaki yetersizliği	Çalışma alanının genişliğine karşın bütçe imkânlarının kısıtlı olması	Tanıtımındaki yetersizlikten dolayı Kurumun toplumda yeterince bilinmemesi	Ulusal ve uluslararası işbirliği çalışmalarının yetersizliği	Özel sektör imkanlarından ve uluslararası fonlardan yararlanamaması	Üniversiteler ve STK'larla yeterince iş birliği yapılmaması	Çalışanların gelişimini sağlayacak eğitim faaliyetlerinin yetersizliği	Çalışma alanının genişliğine karşın uzman ve idari personel yetersizliği	Kurumun paydaşlarıyla iletişimiminin yetersizliği	Personelin bir kısmında görülen motivasyonsuzluk	
TEHDİTLER	Sosyal sorunların çokluğu karşısında kurumun küçüklüğü ve yetersizliği	X	X	X	X		X				X	X	X	X	X	X		X		X				
	Kurumun bazı çevrelerde gereksiz-işlevsiz olarak görülmesi	X	X	X					X	X			X	X	X	X			X			X	X	
	Ülkemizde yaşanan siyasi istikrarsızlık sonucu Kurumda sık yönetici değişimi		X	X	X	X		X	X		X	X	X	X		X	X					X	X	
	Finans kaynağı olarak sadece kamuya bağlı olması				X										X	X	X	X						
	Sosyal politika amaçlı uygulamaların sonuçlarının uzun vadede alınması		X						X	X		X												
	Kurumun faaliyetlerine medya tarafından yeterince yer verilmemesi		X	X	X					X	X			X		X	X							
	Kurum imkânlarının eksikliğinin, alandaki işlerin başka kurumlara kalmasına yol açması	X	X		X				X	X		X	X		X	X				X		X	X	
	Kurumun yaptırım gücünün olmaması	X	X	X	X					X	X		X				X						X	
	Sosyal bilim ve sosyal araştırma alanına Türk toplumunda az önem verilmesi		X							X	X			X		X				X			X	
	Özerk bir kurum olmaması ve siyasi manipülasyona açık olması							X		X			X			X				X				
	Bazı ailelerde kurumsal desteğe kapahlık ve direnç		X	X						X	X		X	X		X	X							
	Aile ile ilgili yeterli ve doğru istatistiksel bilgi bulunmaması				X					X	X	X								X		X		

9. PAYDAŐ ANALİZİ

Paydaşlar, kuruluşun ¼r¼n ve hizmetleri ile ilgisi olan, kuruluşun faaliyetlerinden doğrudan veya dolaylı, olumlu ya da olumsuz y¼nde etkilenen veya kuruluşu etkileyen kiŐi, grup veya kurumlardır. ASAGEM'in paydaş analizi ile ilgili çalışmalar sırasında paydaşlar Őu baŐlıklar altında ele alınmıŐtır:

- > Lider; kurumda herhangi bir kademedede g¼rev alan, liderlik ¼zellikleri olan kiŐilerdir.
- > alıŐan; kurumda çalıŐmakta olanlardır.
- > M¼Őteri; kurumun ¼r¼n¼n¼ veya hizmetini satın alan, kullanan herkeŐtir. M¼Őteriler iki ana baŐlıkta toplanabilir:
  - Dış m¼Őteriler; ¼r¼n veya hizmeti sağlayan kuruma mensup olmayan, ancak ¼r¼n/hizmetten yararlanan veya onu satın alanlar,
  - İ m¼Őteriler; kurum alıŐanları.
- > Temel Ortak; Kurumun faaliyetlerini gerçekleŐtirmek ¼zere kendi seçimine bağlı olmaksızın zorunlu olarak kurulmuŐ, kurum ile organik bağı olan ortaklıklardır.
- > Stratejik Ortak; kurumun faaliyetlerini gerçekleŐtirmek ¼zere kendi seçimi ¼zerine kurulan ortaklıklardır.
- > Tedarikçi; kurumun faaliyetlerini gerçekleŐtirirken ihtiyaç duyduğu kaynakları temin eden diğer kurum/kuruluŐlardır.

Bu çalıŐmada paydaş ve m¼Őteri kavramları katılımcılarla paylaŐılmıŐ ve ardından ASAGEM'in paydaşlarını belirlemek amacıyla grup çalışmaları yapılmıştır. Gruplar hazırladıkları paydaş tablolarını diğer katılımcılarla paylaŐmıŐtır. Daha sonra her gruptan 2 temsilcinin katılımıyla konsolide paydaş matrisi hazırlanmıŐtır. Grup alıŐmaları sonucunda ortaya çıkan konsolide paydaş matrisi aşağıdaki tabloda verilmiŐtir:

ASAGEM'in Paydaş Matrisi

Paydaş	Lider	Çalışan	M¼řteri	Temel Ortak	Stratejik Ortak	Tedarikçi
Başbakanlık	V		V	V		
Devlet Bakanlığı	V		V	V		
Devlet Planlama Teşkilatı	V		V	V		
Milli Eğitim Bakanlığı			V		V	
Sos. Hizm. ve Çocuk Esirgeme Kurumu			V			
Öz¼rl¼ler İdaresi Başk.			V		V	
Kadın Stat¼s¼ Genel M¼d.			V		V	
Sosyal Yard. Ve Day. Gen. M¼d.			V		V	
T¼rkiye İstatistik Kurumu					V	V
Sağlık Bakanlığı			V		V	
Çalışma ve Sosyal G¼venlik Bakanlığı			V		V	
İçişleri Bakanlığı			V			
Emniyet Genel M¼d¼rl¼ę¼			V		V	
N¼fus ve Vatandaşlık İşl. Gn. M¼d.			V			V
Yerel Y¼netimler			V		V	
Dışişleri Bakanlığı			V			V
Adalet Bakanlığı			V			
Diyanet İşleri Başkanlığı			V		V	
Radyo ve Televizyon Üst Kurulu			V			
Avrupa Birliği Genel Sekreterliği			V		V	
TBMM	V		V	V		
K¼lt¼r Bakanlığı			V		V	
Gençlik ve Spor Genel M¼d.			V		V	
Sanayi ve Ticaret Bakanlığı			V			
T¼BİTAK			V		V	V
T¼rk Silahlı Kuvvetleri			V		V	
Araştırma Kurumları			V			V
Medya Kuruluşları			V		0	V
Sivil Toplum Kuruluşları			V		0	
Devlet Malzeme Ofisi						
Toplu Konut İdaresi Başkanlığı			V			
Kurum Çalışanları		V				
Akademisyenler		0	V			V
¼niversiteler			V		0	
Yerel Televizyonlar Birliği			V		V	

V : Tam kapsamlı bir ilişki vardır.

O : Sınırlı bir ilişki vardır.

10. ASAGEM'İN YARARLANICI - ÜRÜN/HİZMET MATRİSİ

Hizmet, herhangi bir ürün veya hizmet sürecinin çıktısıdır. ASAGEM'in ürün/hizmetlerini belirlemek amacıyla her kademedeki Kurum personelinin katılımıyla grup çalışmaları yapılmıştır. Grup çalışmalarında ASAGEM'in ürün ve hizmetleri belirlenmiş, bu ürün ve hizmetlerin hangi yararlanıcı (müşteri) grubuna yönelik olduğunu göstermek üzere yararlanıcı - ürün/hizmet matrisi hazırlanmış ve daha sonra bu matrisler birleştirilerek aşağıdaki tablo elde edilmiştir:

Ürün-Hizmet Yararlanıcı (müşteri)	Araştırma	Proje	Basılı Yayın	Görsel Yayın	Şûra, Panel, Sempozyum vb. Etkinlikler	Görüş Belirtmek, Çözüm Önerisi Üretmek	Eğitim Programları
Başbakanlık	X	X			X	X	
Devlet Bakanlığı	X	X	X	X	X	X	X
DPT	X	X	X		X	X	
Milli Eğ. Bak.	X	X	X		X	X	X
SHÇEK	X	X	X		X	X	
Özürlüler İd. Başkanlığı	X	X	X		X	X	
KSGM	X	X	X		X	X	
SYDGM	X	X	X		X	X	
Sağlık Bakanlığı	X	X	X		X	X	X
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı			X		X	X	
İçişleri Bakanlığı		X	X		X	X	X
Emniyet Genel M¼d¼rl¼ę¼		X	X		X	X	X
N¼fus ve Vat. İşleri G.M.		X	X				
Yerel Yönetimler	X	X	X		X	X	X
Dışişleri Bakanlığı	X					X	
Adalet Bakanlığı	X	X	X		X	X	X
Diyanet İşleri Başkanlığı	X	X	X		X	X	X
RTÜK	X	X	X	X	X	X	
ABGS			X		X	X	
TBMM	X	X	X	X	X	X	
Kültür ve Turizm Başkanlığı	X	X	X		X	X	
GSGM		X					
Sanayi ve Ticaret Başkanlığı	X	X	X		X	X	
TÜBİTAK	X	X	X		X		
TSK	X	X	X			X	
Araştırma Kuruluşları	X	X	X	X	X	X	
Medya Kuruluşları		X	X	X	X	X	

STK'lar		X	X	X	X	X	X
TOKİ	X	X	X		X	X	
Akademisyenler	X	X	X	X	X	X	
¼niversiteler	X	X	X	X	X	X	
Yerel Televizyonlar Birliği		X		X	X	X	

II. BÖLÜM

GELECEĞE BAKIŐ

1. MİSYON

"Aile kurumunun güçlendirilmesi ve sorun çözüme kabiliyetinin artırılması, sosyal sorunların tespiti ve çözüümü için kurum ve kuruluşlarla işbirliği içerisinde, bilimsel ve etik değerler ışığında araştırma, eğitim ve yayın faaliyetlerinde bulunmak, projeler geliştirmek ve desteklemektir."

2. VIZYON

***"Ulusal ve uluslararası alanda,
aile ve toplum sorunlarının tespiti ve
çözümünde güvenilir, referans alınan,
aile odaklı sosyal politikalarda belirleyici
bir kurum olmak."***

3. DEğERLERİMİZ

- ✓ ***İşbirliğine açıklık***
- ✓ ***Gelişmeye açıklık***
- ✓ ***Bilimsel yaklaşım***
- ✓ ***G¼venilirlik***
- ✓ ***Ortak alışma k¼lt¼r¼-ekip ruhu***
- ✓ ***Özg¼r ve bilimsel tartışma ruhu***
- ✓ ***Katı olmayan b¼rokratik s¼re***
- ✓ ***Aile odaklılık***

4. STRATEJİK AMAÇLAR VE HEDEFLER

STRATEJİK AMAÇ-1: Ülkemizde yaşanan sosyal sorunların tespitine yönelik araştırma çalışmalarını geliştirmek.

2007-2013 dönemini kapsayan 9. Kalkınma Planı'nın 7. Temel Amaçlar: Gelişme Eksenleri başlığı altındaki 7.3. Beşeri Gelişme ve Sosyal Dayanışmanın Güçlendirilmesi, 7.3.5. K¼lt¼r¼n Korunması ve Geliştirilmesi ve Toplumsal Diyaloğun Güçlendirilmesi alt başlığındaki 645 No'lu fıkrada "Yoğun göç ve çarpık kentleşme neticesinde ortaya çıkan sosyo-k¼lt¼rel uyum sorunlarını azaltıcı önlemler alınacaktır" hedefine yer verilmektedir.

Ayrıca, 9. Kalkınma Planı'nın 7.4. Bölgesel Gelişmenin Sağlanması başlığı altında 7.4.1. Bölgesel Gelişme Politikasının Merkezi D¼zeyde Etkinleştirilmesi alt başlığında yer alan 659 No'lu hedefte "Yoğun göç baskısı altında olan kentlerin göçten kaynaklanan temel sorunları tespit edilerek en çok etkilenen alanlarda sosyal uyuma yönelik çalışmalarla birlikte fizik¼ ve sosyal altyapı iyileştirilecektir" ifadesi bulunmaktadır.

Bunun dışında, 18-20 Mayıs 2004 tarihleri arasında düzenlenen 4. Aile Ő¼rası'nda, "Kent Yoksulluğu ve Aile Komisyonu"na benimsenen uzun vadeli öneriler arasında "değişik sebeplerle kırsal kesimden kente, bölgeden bölgeye ve kent içi hareketliliğe neden olan göç¼n sebeplerinin belirlenmesi ve göç¼n makul bir d¼zeye gelmesini sağlayacak politikaların üretilmesi" yer almaktadır.

Hedef-1.1-) 2011 yılı sonuna kadar, yurt içinde ve yurt dışında sosyo-k¼lt¼rel alanda yapılan durum tespiti araştırmalarının sayısı yıldan yıla arttırılacaktır.

Hedef-1.2-) 2011 yılı sonuna kadar, aile ve sosyal sorunlar alanındaki değişimi ölçen en az 2 araştırma gerçekteştirilecektir.

STRATEJİK AMAÇ-2: Basılı ve görsel Kurum yayınlarının arttırılarak ülke çapında bütün kesimlere ulaşmasını sağlamak.

Hedef-2.1-) 2011 yılı sonuna kadar Kurum yayınlarının ulaştırıldığı kişi ve kurum sayısı her yıl %10 arttırılacaktır.

Hedef-2.2-) 2011 yılı sonuna kadar Kurum yayınlarının baskı sayısı her yıl %10 arttırılacaktır.

Hedef-2.3-) 2011 yılı sonuna kadar Kurumun her yıl en az bir tane görsel yayın hazırlaması sağlanacaktır.

STRATEJİK AMAÇ-3: Ortak çalışmalarında bulunulabilecek bakanlıklar, yerel yönetimler, üniversiteler, STK'lar ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla ilişkileri geliştirmek.

2007-2013 dönemini kapsayan 9. Kalkınma Planı'nın 7. Temel Amaçlar: Gelişme Eksenleri başlığı altındaki 7.3. Beşeri Gelişme ve Sosyal Dayanışmanın G¼çlendirilmesi, 7.3.5. K¼lt¼r¼n Korunması ve Geliştirilmesi ve Toplumsal Diyaloğun G¼çlendirilmesi alt başlığındaki 648 No'lu fıkrada "Kamu politikalarının oluşturulmasında demokratik katılımı, saydamlığı sağlamak ve toplumsal diyaloğu geliştirmek için STK'ların karar alma s¼reçlerine katkılarını sağlayacak mekanizmalara y¼nelik çalışmalar yapılacaktır" ifadesi yer almaktadır.

Hedef-3.1-) 2009 yılı sonuna kadar üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, yerel yönetimler ve kamu kurumlarının katılımıyla en az 1 ortak akıl toplantısı gerçekteştirilecektir.

Hedef-3.2-) 2011 yılı sonuna kadar yurtdışındaki muadil kuruluşların da katılacağı en az 2 uluslararası sempozyum d¼zenlenecektir.

Hedef-3.3-) 2011 yılı sonuna kadar en az 10 adet çok ortaklı (üniversiteler ve kamu kurumlarının dahil olduğu) projeye katılım sağlanacaktır.

Hedef-3.4-) 2011 yılı sonuna kadar d¼rt yıllık periyotlarla d¼zenlenen Aile Şuralarının devamı sağlanacaktır.

STRATEJİK AMAÇ-4: Eğitim faaliyetlerinin geliştirilmesini sağlamak.

2007-2013 dönemini kapsayan 9. Kalkınma Planı'nın 7. Temel Amaçlar: Gelişme Eksenleri başlığı altındaki 7.3. Beşeri Gelişme ve Sosyal Dayanışmanın G¼çlendirilmesi, 7.3.3. Gelir Dağılımının İyileştirilmesi, Sosyal İçerme ve Yoksullukla M¼cadele alt başlığınının 624 No'lu fıkrasında "Çocuğun bakımı ve yetiştirilmesi için ideal ortam olan aileye y¼nelik eğitici programlar yaygınlaştırılacaktır" hedefi yer almaktadır.

Hedef-4.1-) 2008 yılı sonuna kadar, toplumda aile eğitimine ilişkin ihtiyacı ¼lçen bir analiz aracı geliştirilecektir.

Hedef-4.2-) 2010 yılı sonuna kadar, aile eğitimine ilişkin en az 3 adet paket program hazırlanacaktır.

Hedef-4.3-) 2009 yılı sonuna kadar, aile eğitiminde görev alacak eğiticiler için "format¼rl¼k eğitim programları" geliştirilecektir.

STRATEJİK AMAÇ- 5: Kurum performansını geliştirmek.

2007-2013 d¼nemini kapsayan 9. Kalkınma Planı'nın 7. Temel Amaçlar: Gelişme Eksenleri başlığı altındaki 7.5. Kamu Hizmetlerinde Kalite ve Etkinliğin Arttırılması, 7.5.2. Politika Oluşturma ve Uygulama Kapasitesinin Arttırılması alt başlığının 697 No'lu fıkrasında "Kamu idarelerinde mevcut idari ve beşeri kapasite nitelik ve nicelik olarak stratejik y¼netim anlayışı doğrultusunda geliştirilecek, y¼netim k¼lt¼r¼n¼n yeni yapıya uyarlanmasına d¼n¼k programlar d¼zenlenecektir" hedefi bulunmaktadır.

Ayrıca, 18-20 Mayıs 2004 tarihleri arasında d¼zenlenen 4. Aile ř¼rasında, "2000'li Yıllarda Yoksulluk ve Yoksulluk Araştırmaları" Komisyonu'nca benimsenen öneriler arasında "Kamu'da sosyal alanlarda araştırma yapan ilk kurumlardan biri olan AAK'nın (ASAGEM) yeniden yapılandırılma d¼nemindeki en önemli katkılarında biri "Bilgi Bankası'nın oluşturulması olacaktır" ifadesi yer almaktadır.

Hedef-5.1-) 2011 yılına kadar b¼t¼n Kurum personelinin g¼revleriyle ilgili bir konuda en az 3 eğitim programına katılması sağlanacaktır.

Hedef-5.2-) 2009 yılına kadar uzman bir kuruluştan Kurumdaki verimliliği arttırmak amacıyla danışmanlık hizmeti alınacaktır.

Hedef-5.3-) 2008 yılına kadar, aile ve sosyal araştırmalarla ilgili verilerin elektronik ortamda, sistematik olarak bir araya getirildiği veri bankası oluşturulacaktır.

Hedef-5.4-) 2010 yılına kadar en az 10 uzman ve uzman yardımcısı personelin yurt dışı eğitim imkanlarından faydalanması sağlanacaktır.

STRATEJİK AMAÇ- 6: Kurum faaliyetlerinde bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanma kapasitesini geliştirmek.

2007-2013 d¼nemini kapsayan 9. Kalkınma Planı'nın 7. Temel Amaçlar: Gelişme Eksenleri başlığı altındaki 7.5. Kamu Hizmetlerinde Kalite ve Etkinliğin Arttırılması, 7.5.2. Politika Oluşturma ve Uygulama Kapasitesinin Arttırılması alt başlığının 695 No'lu fıkrasında "Politika oluşturma s¼recinin rasyonelleştirilmesini ve politikaların veriye ve bilgiye dayandırılmasını teminen nitel ve nicel veri y¼netimi geliştirilecektir" hedefi yer almaktadır.

Hedef-6.1-) Kurumca yapılan ve yaptırılan araştırmaların veri analizinde kullanılmak üzere, 2008 yılına kadar, veri analizi yazılımlarından faydalanılması sağlanacaktır.

Hedef-6.2-) 2009 yılına kadar Kurumun evrak kayıt ve arşivleme sisteminin elektronik ortama aktarılması sağlanacaktır.

Hedef-6.3-) 2009 yılına kadar Kurumun web sitesi, Başbakanlığın 27 Ocak 2007 tarihli ve 2007/4 sayılı Genelgesi ve ekli "Kamu Kurumları İnternet Sitesi Kılavuzu"nda yer alan esaslar çerçevesinde yeniden oluşturulacaktır.

5. PERFORMANS KRİTERLERİ

STRATEJİK AMAÇ-1

¼lkemizde yaşanan sosyal sorunların tespitine y¼nelik araştırma çalışmalarını geliştirmek

Sıra No	Stratejik Hedefler	Performans Kriteri	¼lek	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1	2011 yılı sonuna kadar, yurt içinde ve yurt dışında sosyo-k¼lt¼rel alanda yapılan durum tespiti araştırmalarının sayısı yıldıan yıla arttırılacaktır.	Durum tespitine y¼nelik araştırma sayısı	Sayı	1					
2	2011 yılı sonuna kadar, aile ve sosyal sorunlar alanındaki değişimi ¼len en az 2 araştırma gerçekleştirilecektir.	Değişimi ¼len araştırma sayısı	Sayı	1					

STRATEJİK AMAÇ-2

Basılı ve g¼rsel Kurum yayınlarının arttırılarak ¼lke çapında b¼t¼n kesimlere ulaşmasını sağlamak

Sıra No	Stratejik Hedefler	Performans Kriteri	¼lek	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1	2011 yılı sonuna kadar Kurum yayınlarının ulaştırıldığı kişi/kurum sayısı her yıl %10 arttırılacaktır.	Yayınların ulaştığı kişi/kurum sayısı	Sayı	340					
2	2011 yılı sonuna kadar Kurum yayınlarının baskı sayısı her yıl %10 arttırılacaktır.	Baskı sayısı	Sayı	10.000					
3	2011 yılı sonuna kadar Kurumun her yıl en az bir tane g¼rsel yayın hazırlaması sağlanacaktır.	G¼rsel yayın sayısı	Sayı	10					

STRATEJİK AMAÇ-3

Ortak çalışmalarında bulunulabilecek bakanlıklar, yerel yönetimler, üniversiteler, STK'lar ve uluslararası kurum ve kuruluşlarla ilişkileri geliştirmek

Sıra No	Stratejik Hedefler	Performans Kriteri	Ölçek	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1	2009 yılı sonuna kadar üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, yerel yönetimler ve kamu kurumlarının katılımıyla en az 1 ortak akıl toplantısı gerçekleştirilecektir.	Gerçekleştirilen ortak akıl toplantısı sayısı	Sayı	1					
2	2011 yılı sonuna kadar yurtdışındaki muadil kuruluşların da katılacağı en az 2 uluslararası sempozyum düzenlenecektir.	Düzenlenen Uluslararası sempozyum sayısı	Sayı	-					
3	2011 yılı sonuna kadar en az 10 adet çok ortaklı (üniversiteler ve kamu kurumlarının dahil olduğu) projeye katılım sağlanacaktır.	Çok ortaklı projeye katılım sayısı	Sayı	2					
4	Dört yıllık periyotlarla düzenlenen Aile Şuralarının devamı sağlanacaktır.	Gerçekleşme durumu	-	-					

STRATEJİK AMAÇ-4
Eğitim faaliyetlerinin geliştirilmesini sağlamak

Sıra No	Stratejik Hedefler	Performans Kriteri	Ölçek	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1	2008 yılı sonuna kadar, toplumda aile eğitimine ilişkin ihtiyacı ölçen bir analiz aracı geliştirilecektir.	Gerçekleşme durumu	-	-					
2	2010 yılına kadar, aile eğitimine ilişkin en az 3 adet paket program hazırlanacaktır.	Hazırlanan paket program sayısı	Sayı	-					
3	2009 yılı sonuna kadar, aile eğitiminde görev alacak eğitimciler için "formatörlük eğitim programları" geliştirilecektir.	Gerçekleşme durumu	-	-					

STRATEJİK AMAÇ- 5
Kurum performansını geliştirmek

Sıra No	Stratejik Hedefler	Performans Kriteri	Ölçek	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1	2011 yılı sonuna kadar, bütün Kurum personelinin, görevleriyle ilgili bir konuda en az 3 eğitim programına katılması sağlanacaktır.	Katılım sağlanan eğitim programı sayısı	Eğitim programı sayısı / Personel sayısı	1/33					
2	2009 yılı sonuna kadar, uzman bir kuruluştan Kurumdaki verimliliği arttırmak amacıyla danışmanlık hizmeti alınacaktır.	Gerçekleşme durumu	-	-					
3	2007 yılı sonuna kadar, aile ve sosyal araştırmalarla ilgili verilerin elektronik ortamda, sistematik olarak bir araya getirildiği veri bankası oluşturulacaktır.	Gerçekleşme durumu	-	-					
4	2011 yılı sonuna kadar, en az 10 uzman veya uzman yardımcısı personelin yurt dışı eğitim imkânlarından faydalanması sağlanacaktır.	Yurt dışı eğitim imkanlarından faydalanan personel sayısı	Personel sayısı	-					

STRATEJİK AMAÇ- 6

Kurum faaliyetlerinde bilgi ve iletişim teknolojilerinden yararlanma kapasitesini geliştirmek

Sıra No	Stratejik Hedefler	Performans Kriteri	Ölçek	2006	2007	2008	2009	2010	2011
1	Kurumca yapılan ve yaptırılan araştırmaların veri analizinde kullanılmak üzere, 2007 yılı sonuna kadar, veri analizi yazılımlarından faydalanılması sağlanacaktır.	Gerçekleşme durumu	-	-					
2	2008 yılı sonuna kadar Kurumun evrak kayıt ve arşivleme sisteminin elektronik ortama aktarılması sağlanacaktır.	Gerçekleşme durumu	-	-					
3	2008 yılı sonuna kadar Kurumun web sitesi, Başbakanlığın 27 Ocak 2007 tarihli ve 2007/4 sayılı Genelgesi ve ekli "Kamu Kurumları İnternet Sitesi Kılavuzu"nda yer alan esaslar çerçevesinde yeniden oluşturulacaktır.	Gerçekleşme durumu	-	-					

EKLER:

EK-1: İLİŞKİLİ ULUSAL MEVZUAT

1. 4787 sayılı Aile Mahkemelerinin Kuruluş, G¼rev ve Yargılama Usullerine Dair Kanun
2. 4320 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun
3. 5636 sayılı Ailenin Korunmasına Dair Kanun'da DeęiŐiklik Yapılması Hakkında Kanun
4. 4721 sayılı T¼rk Medeni Kanunu
5. 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu
6. 2253 sayılı Çocuk Mahkemelerinin Kuruluşu, G¼rev ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun
7. 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Genel M¼d¼rl¼ę¼ Teşkilat Kanunu
8. 3294 sayılı Sosyal YardımlaŐma ve DayanıŐmayı TeŐvik Kanunu
9. 5263 sayılı Sosyal YardımlaŐma ve DayanıŐma Genel M¼d¼rl¼ę¼ Teşkilat ve G¼revleri Hakkında Kanun

EK- 2: İLİŞKİLİ ULUSLARARASI MEVZUAT

1. Avrupa Sosyal Şartı
2. İnsan Haklarının ve Temel Özg¼rl¼klerin Korunmasına İlişkin Sözleşme (Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi)
3. BM Kadınlara Karşı Her ÇeŐit Ayrımcılığın Önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi (CEDAW)
4. BM Sivil ve Siyasal Haklar Uluslararası Sözleşmesi
5. BM Siyasi ve Medeni Haklar Sözleşmesi
6. Çocuk Hakları Bildirgesi
7. Çocuk Haklarına Dair Milletlerarası Sözleşme
8. Çocuk Haklarının Kullanılmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi
9. Çocukların Velayetine İlişkin Kararların Tanınması ve Tenfizi İle Çocukların Velayetinin Yeniden Tesisine İlişkin Avrupa Sözleşmesi
10. Kötü Őartlardaki Çocuk İŐçilięinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Önlemler Sözleşmesinin Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun
11. Küçüklerin Korunması Konusunda Makamların Yetkisine Ve Uygulanacak Kanuna Dair Sözleşme
12. Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukuki Veçhelerine Dair Sözleşmenin Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında kanun
13. Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Uluslararası Sözleşmesi
14. AB Katılım Ortaklığı Belgesi

EK-3: KURUMUN YAYINLARI

A. ASAGEM'İN ARAŐTIRMALARI

1. Kadının lke Ekonomisindeki Yeri (1991)
2. T¼rk Ailesinin Yaşadığı Mekânlara/Konutlara İlişkin Eğilimler-3 Cilt (1991)
3. Bağımsız İŐyeri Sahibi Kadınların Aile ve İŞ İlişkileri (1991)
4. Gecekonularda Aileler Arası Geleneksel Dayanışmanın ÇaędaŐ Organizasyonlara D¼n¼Ő¼m¼ (1991)
5. Sosyal B¼nyemize Uygun Konut Tipleri (1991)*
6. T¼rkiye'de Televizyon ve Aile (1992)
7. ÇalıŐan Kadınların Çocuk Bakımı ve Eğitimi Problemi: (Tıp Alanında ÇalıŐan Kadınlar) (1992)*
8. YurtdıŐına İŐg¼c¼ G¼ç¼ ve ParçalanmıŐ Aile (1993)
9. Aile İçi Őiddetin Sebep ve Sonuçları (1994)
10. Ailede Çocuk Eğitimi (1995)
11. Y¼ksek Enflasyonun Aile İçi İliŐkiler zerinde Etkisi (1996)
12. T¼rk Ailesinde Adolesanların Sorunları ve Bunlara İlişkin Politikalar (1996)
13. Doğu ve G¼neydoęu'dan Ter¼r Nedeniyle G¼çeden Ailelerin Sorunları (1997)
14. Mesleklere G¼re Aile AraŐtırması-İŐçi Ailesi (1997)
15. Ekonomik Hesaplamalarda Bir Birim Olarak Aile (1997)
16. Uyuşturucu Madde Kullanımının Aile st¼ne Etkisi (1997)
17. Metropolde Kariyer Meslekleri ve Aile Yapısı Temelinde YaŐama Tarzları: Ankara rneği (1997)
18. Aile İçinde ve Toplumsal Alanda Őiddet (1997)
19. Boşanma Sebepleri (1998)*
20. Akraba Evliliğinin K¼lt¼rel Nedenleri: Ankara rneği (2000)*
21. T¼rkiye'de Madde Kullanımı Profili (2002)*
22. YaŐlı ve Aile İlişkileri: Ankara rneği (2005)

23. Almanya'da Yaşayan T¼rklerin Aile Yapısı ve Sorunları (2005)*

24. T¼rk Aile Yapısı Araştırması (2006)*

B. BİLİM ADAMLARINA VE KONUNUN UZMANLARINA HAZIRLANAN VE YAYIMLANAN BİLİMSEL VE EĞİTİCİ NİTELİKTEKİ ESERLER

1. Aile Yazıları-6 Cilt (1991)
2. T¼rkiye Aile Bibliyografyası (1991)
3. Sosyo-K¼lt¼rel Değişme S¼recinde T¼rk Ailesi-3 Cilt (1992)
4. T¼rk Aile Ansiklopedisi-3 Cilt (1991)
5. T¼rkiye Aile Yıllığı (1990)
6. T¼rkiye Aile Yıllığı (1991)
7. Ailede Çocuk Eğitimi (2004)
8. Aile Sağlığı (1991)
9. Ailenin Sağlık Eğitimi (2004)
10. Ailenin Diş Sağlığı (1997)
11. Anne Hik¼yeleri (1991)
12. K¼çük Prens (1991)
13. Bir Otistikle Yaşamak (1995)
14. Paylaşmak İstiyorum (1995)
15. Bir Fidan B¼y¼yor (1995)
16. Bedensel Özürl¼ Bir Çocukum Var (1995)
17. İşitme Engelli Bir Çocukum Var (1995)
18. Zihinsel Özürl¼ Bir Çocukum Var (1995)
19. Mavi Kanatlı Bir Kuş (1991)
20. Evlilik ve Genç İnsan (1991)
21. Ailenin G¼çlenmesinde Aile Bireylerinin Sorumlulukları (1991)
22. Ninni şiirleri Antolojisi (1991)
23. Çocuk şiirleri Antolojisi (1991)

24. G¼rme Yetersizliği Olan ocuğu Bağımsızlığa Hazırlamak İçin Ana Baba Rehberi (1995)
25. T¼rk M¼zięi ocuk şarkıları (1991)
26. Balıkçıl İle Yengeç (1990)
27. Batı ocuk Klasiklerinde Temel Değerler (1991)
28. Serebral Palsili (Beyin Felçli) ocuklar İçin Aile Rehberi (1995)
29. Ankara İli Aile Rehberi (2001)
30. Aile Rehberi (2005)
31. 2001 Yılı Aile Raporu (2002)
32. I. Ulusal Aile Hizmetleri Sempozyumu Bildirileri (2001)

C. ASAGEM'İN YAYIMLANMASINI SAğLADIğI ARAşTIRMALAR VE TELİF ESERLER

1. Kınalızâde Ali elebi'de Aile (1991)
2. Almanya'da T¼rk Olmak (1997)
3. Gecekondu Kadınının Kente Özg¼ D¼ř¼nce ve Davranışlar Geliştirme S¼reci (1993)
4. Halkın Boşanmaya İlişkin Tutumları Araştırması (1996)
5. Ailede Eşler Arası Uyuma Etki Eden Fakt¼rlerin Araştırılması (2002)
6. Ruh Hastalığının Aile İşlevlerine Etkisi (1993)
7. Milletlerarası Özel Hukukta ocuklara İlişkin Kurallar (1991)
8. Çocukların Korunmasına İlişkin Milletlerarası S¼zleřmeler ve T¼rk Hukuku (1991)
9. Part-time çalışmanın T¼rkiye'de Kadın İstihdamına Etkisi (1997)
10. 1950-1988 Yılları Arasında K¼y Ailesinde Meydana Gelen Değişmeler (Malatya Örneği) (1990)
11. Örf ve Adetlerimiz (1997)
12. Aileler İçin Sosyal Hizmet (1991)
13. 1974-1999 Yılları Arası T¼rkiye'de Tamamlanmış İntiharların Coğrafi Yerleşim Birimleri ve Cinsiyetlere G¼re Dağılımı (2002)
14. Aile Araştırma Y¼ntemleri (1996)

15. Cumhuriyet Öncesinde Türk Kadını (1839-1923) (1991)
16. Türk Romanında Aile Kurumu (1991)
17. Avrupa Topluluğu Ülkelerinde Aile Politikaları (1991)
18. Aile Politikaları-Karşılaştırılmalı Ülkeler Panoraması (1991)
19. Teorik Esasları ve Tatbikatları Bakımından Aile Ödenekleri (1997)
20. Hukukî Esasları ve Sosyo Ekonomik Yönleriyle Kısmî Çalışma (1991)
21. Göçmen Aileleri ve Göç Olayı (1991)

D. GÖRSEL YAYINLAR

1. "Ailemiz" isimli belgesel film (4 bölüm)
2. "Bizim Bayramlarımız" ve "Kötü Tohum" isimli 2 adet spot film
3. "Bayramlarımız" isimli spot film
4. "Islanan Topraklar" isimli dramatik-belgesel 8 bölümlük dizi film
5. "Tehlike Kapımızda" isimli uyuşturucu madde kullanımına karşı uyarıcı film
6. 10 bölümlük (21.yüzyılın Eşiğinde Türk Ailesi) başlıklı eğitim amaçlı dramatik film
7. Çiçekler Açmak İster
8. Aile Haftası
9. Ayşe-Uç Uç Böceği
10. Hata Kimde
11. Aile Yılı Dramaları
12. Dede Korkut
13. Ödül Törenleri
14. Müdür Baba
15. Bizim Ev
16. Yuva
17. Aile ve Toplum adlı spot filmler
18. Ahmet Hamdi Bey
19. Bir Hikâye Bin Ders

20. Kuş Sayfalan

21. Yarına Gülümsemek

22. Kahraman Bey

23. Gülfidan

24. Suçluyu Kazıyın Altından İnsan Çıkar

25. “Aile Ekonomisi-Kaynakların Gerçekçi Kullanımı” konulu beşer dakikalık drama spotlar

E. SESLİ YAYINLAR

1. Aile Eğitimi (10 kaset ve 10 kitap)

2. Çocuğun Eğitimi (10 kaset ve 10 kitap)

EK- 4: ÜLKELERE GÖRE AİLE İLE İLGİLİ KURULUŞLARIN DURUMU

ÜLKE ADI	İLGİLİ KURULUŞUN ADI
ABD	Sağlık ve İnsani Hizmetler Bakanlığı bünyesinde yer alan Çocuk ve Aile İdaresi (Administration for Children and Families)
FEDERAL ALMANYA CUMHURİYETİ	Federal Aile, Yaşlılar, Kadınlar ve Gençlik Bakanlığı (Bundesministerium für Familie, Senioren, Frauen und Jugend)
AVUSTURYA	Federal Sağlık ve Kadın İşleri Bakanlığı (Bundesministerium für Gesundheit und Frauen)
BELÇİKA	Sosyal ve Kamu Sağlığı Bakanlığı
ÇİN	Ailenin refah ve kalkınmasından sorumlu makam:ÇHC Sivil İşler Bakanlığı (Ministry of Civil Affairs) Ana-çocuk sağlığından sorumlu makam:ÇHC Sağlık Bakanlığı (Ministry of Health) Aile planlamasından sorumlu makam:ÇHC Devlet Nüfus ve Aile Planlaması Komisyonu (State Population and Family Planning Commission)
DANİMARKA	Aile ve Tüketiciden Sorumlu Bakanlık
FİNLANDIYA	Sosyal İşler ve Sağlık Bakanlığı (Ministry of Social Affairs and Health)
FRANSA	Dayanışma, Sağlık ve Aile Bakanlığı
HOLLANDA	Hollanda'da aileden sorumlu bir Bakanlık veya benzer merkezi bir resmi kuruluş bulunmamaktadır. Mahalli idareler aile konularının değişik yönleri ile ilgilenmektedir.
İNGİLTERE	İngiltere'de çocuklar, gençler ve aileyle ilgili konular Eğitim Bakanlığı'nın sorumluluğunda yürütölmektedir. Bakan Yardımcısı en üst düzey sorumludur.
İRAN	İran'da doğrudan aileden sorumlu bir Bakanlık bulunmamaktadır. Bu konu İran Sağlık, Tedavi ve Tıp Eğitimi Bakanlığı'nın görev alanındadır. Anılan Bakanlığa bağlı Aile Sağlığı ve Nüfus Genel M¼d¼rl¼g¼ bu alanda İran'daki en yetkili resmi kuruluştur. Diğer yandan, İran'da kadınların konumu ile ilgili en etkin isim İran Cumhurbaşkanlığı Kadın İşlerinden Sorumlu Danışmandır.
İRLANDA	İrlanda'da aileden sorumlu Bakanlık, Sosyal ve Aile İşleri Bakanlığı'dır (Department of Social and Family Affairs). Sözkonusu Bakanlık bünyesinde aileden sorumlu birim Aile İşleri Dairesi'dir. (Family Affairs Unit).

İSPANYA	Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı-Sosyal Hizmetler, Aile ve Özürlüler Devlet Sekreteri.
İSVEÇ	Sağlık ve Sosyal İşler Bakanlığı'nın görev alanında olan bu konuya, anılan Bakanlık bünyesinde görev yapan üç Bakandan biri olan Sosyal İşler Bakanı bakmaktadır.
İTALYA	İtalya'da aileden sorumlu makam, İtalyan Çalışma ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'na bağlı "Aileler, Sosyal Haklar ve Őirketlerin Sosyal Yüküml¼lükleri Genel M¼d¼rl¼ę¼"d¼r.
JAPONYA	Aileden sorumlu Genel M¼d¼rl¼ę¼'nin ismi "Directorate General of Policies on a Cohesive Society" (Toplum Uyumu Politikaları Genel M¼d¼rl¼ę¼)d¼r.
KANADA	Federal d¼zeyde İnsan Kaynakları ve Toplumsal Kalkınma Bakanlığı'nın (Human Resources and Social Development Canada) "Aileler ve Bakıcılar"la (Families and Caregivers) ilgili b¼l¼m¼.
L¼BNAN	Aile planlaması ve örg¼tlenmesi gibi konular Sosyal İşler Bakanlığı'nın görev alanındadır.
L¼KSEMBURG	Aile ve B¼t¼nleřme Bakanlığı
MACARİSTAN	Gençlik, Aile ve Fırsat Eēitlięi Bakanlığı
MISIR	Mısır Sosyal Sigortalar ve Toplumsal İşler Bakanlığı'nın görev alanında aile ile ilgili konular da yer almaktadır
POLONYA	Polonya Sosyal Politika Bakanlığı
PORTEKİZ	Portekiz'de aile konularından sorumlu kuruluş Çalışma ve Sosyal Dayanışma Bakanlığı'nın Sosyal G¼venlik Devlet Sekreterliği'dir.
RUSYA	Aile ve bağlantılı konularla, Rusya Federasyonu Devlet Duması'nda "Kadın, Aile ve Çocuklardan Sorumlu Komite" ilgilenmektedir.
SURİYE	Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı bünyesindeki Sosyal Hizmetler Dairesi, aile ve kadın meselelerine bakmaktadır. Başbakanlığa bağlı olan Aile İşlerinden Sorumlu Komite ile Suriye Kızılayı da aile konularıyla ilgilenmektedir.
SUUDİ ARABİSTAN	Suudi Arabistan'da, aileden sorumlu bir Bakanlık veya resmi bir kuruluş bulunmamaktadır. Aile ile ilgili çalışma ve faaliyetler, Suudi Arabistan Sosyal İşler Bakanlığı'nın çeşitli birimlerince y¼r¼t¼lmektedir.
YUNANİSTAN	Yunanistan'da aileden sorumlu resmi makam, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı Sosyal Yardım Genel M¼d¼rl¼ę¼'ne bağlı Ailenin Korunması Daire Başkanlığı'dır.

